

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од Второто продолжение на Педесет и третата седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 19 февруари 2004 година

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 11,05 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше Лилјана Поповска, потпретседател на Собранието на Република Македонија.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Продолжуваме со работа по Педесет и третата седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Трифун Костовски, Неждет Мустафа, Љубчо Георгиевски, Љубе Бошковски, Никола Груевски, Петар Наумовски и Али Ахмети, ме известија дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Продолжуваме со претресот по 15-тата точка од Педесет и третата седница, како што добивте известување со телеграмата.

Точка 15 - Предлог за донесување на закон за јавни набавки.

Продолжуваме со претресот.

За збор се јавил, од минатиот пат господинот Спиرو Мавровски.

Повелете господине Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Благодарам госпоѓо потпретседателке.

Почитуван заменик министре, почитувани колеги,

Бидејќи ова е прва фаза би сакал да искажам некои видувања за овој Предлог закон за јавни набавки, некои мои лични забелешки и нешто што се случувало. Мислам дека со мојата дискусија би сакал да помогнам во донесувањето на овој закон, едноставно некои работи да бидат елиминирани.

Преку јавните набавки, всушност, државата треба да ги почитува онсовните принципи на пазарното стопанисување, обезбедување на функционирање на слободната конкуренција и, доколку тоа не се почитува, видовме дека во многус ситуации токму тука се наоѓаат најголемите проблемите и токму за тие јавни набавки се разправаше и разговараше.

Мислам дека самиот обид на Владата да донесе нешто ново, а најновото во овој закон е тоа што се формира биро, што на некои места е заменето со дирекција, но мислам дека во претходната дискусија на заменикот министер видовме дека тоа ќе биде биро а не дирекција, и така треба да стои во овој предлог на закон и сугурно дека тоа ќе се исправи. Овој закон за јавни набавки треба да има свој карактер на антикорупциски закон, затоа што ќе треба да се обидеме точно, со сите предложени решенија и ова што го нуди законот да стасаме во ваква состојба, со кое ќе се попречат сите евентуални негативни појави изразени на материјален план и тоа преку стекнување на одредена материјална корист за оние што ги вршат и работат на овие јавни набавки.

Во однос на самиот закон, би сакал генерално прво да кажам неколку забелешки:

Тоа е во однос на новината за предлогот на закон за воведување нови правила за техничките елементи при јавните набавки. Предвидена е забрана за било какви преговори за набавувачот и преговарачот, откривање пред трети лица на технички спецификации, информации во врска со цената и другите пазарни информации. Со тоа се создаваат услови за елиминирање на евентуалните злоупотреби при изборот на најповолна понуда. Но, понатаму, самата Влада и самиот закон, во Главата ИВ кажуваат нешто друго што не коренспондира со ова што сега го слушнаваме. А тоа е во Главата ИВ се утврдени начините на доставување на понудите при набавките. Значи, тоа може да биде преку пошта, телефон, телефакс, факс, телеграф и со предавање во архивата на набавувачот, или со предавање на комисијата на самото место. Со тоа се опфаќаат сите форми на современа комуникација преку поднесување на понудите. Но, како решение, уште веднаш можам да кажам дека не се запазува принципот со кој сакаме тајност на сето она што сакаат да го понудат оние кои учествуваат на тендерот, затоа што ако тоа го имате во факс или по телеграф евентуално, сигурно станува достапно за многу поголем број и поголем круг на луѓе, така што од тајноста на тие документи, воопшто не станува збор.

Во Главата В утврдена е гаранција за понудувачите за учество во набавките со отворен или ограничен повик, чија вредност изнесува над 260.000 евра во денарска противвредност, а гаранцијата изнесува до 3%, наспроти постојните 5%. Јас мислам дека оние кои учествуваат на вакви тендери каде што вредноста длабоко ја надминува бројката од 260.000 евра, мислам дека и тие 5% ќе треба да

бидат дел од тоа што треба да биде гаранција на фирмата што учествува на јавниот тендер, затоа што многу често се случува да се јавува огромен број на фирми кој што после тоа се повлекваат и јавните набавки ги добиваат некои кои бил трет, четврт и петти на конкурсот што бил распишан.

Уште една работа да прашам, кажуваме дека овој закон треба да биде усогласен со директивите на Европската унија. Меѓутоа, овие директиви што тука ги гледаме сите се од 1992, 1993, 1994 година, значи, последната директива што ја имаме добиено е некаде 1997 година. Всушност, се работи за Директивата на Европскиот парламент и Советот од 16.02.1998 година. Сите други биле донесени од 1989 до 1993 година. Прашање е зошто не биле донесени во тој закон што беше донесен некаде 1998 година и стапил на сила после доаѓањето на власт на коалицијата ВМРО-ДПМНЕ и Либералната партија. Ова што би сакал глобално, за тоа што се однесува на променит што ги нуди Владата, тука исто би сакал нешто да кажам и за надзорот. Се бара надзор евентуално да се контролира се што може, да се прави ревизија, но од друга страна сето тоа ќе има постојување да ние вработиме многу поголема администрација за да може истата да ги врши сите овие работи. Но, доколку го сториме тоа, јас мислам дека во Буџетот на Република Македонија за 2004 година воопшто не се предвидени вакви средства. Напротив, видовте дека администрацијата со сите сили се тежи да биде намалена.

Би сакал да почнам со конкретни забелешки што се на самиот закон. Би почнал со ред.

Би почна, од членот 7. Во него се кажува дека се забрануваат било какви преговори меѓу набавувачот и понудувачот, како и пред трети лица на технички спецификации, информации во врска со цената и други пазарни информации. Токму за ова пред малку говорев, значи овој член 7, со тоа што во Главата ИВ се зборува дека може да се испратат информации по факс и на друг начин, мислам дека овој член останува под знак на прашање и ќе треба да се размисли дали ќе треба еден од двата сигурно да отпадне, бидејќи се во колизија.

Јавна набавка, член 8, за ист вид на потреба не смее да се дели на делови и да се врши намалување на нејзината пороценета вредност. Кај мене имам два драстични примери кои кажуваат што кажувавте, покрај сите и досегашниот закон за јавни набавки, што едноставно го кажува дека вакви работи не смеаат така да функционираат. Но, ќе видите како министеротже да се слоупотреби и како може да се изманипулира и покрај тоа што законот може да биде многу добар. битно е како

тој закон се применува и како сите ние ќе се придржуваме до законските прописи што тој ги нуди.

Понатаму, во членот 18, тоа се три врзани членови, членот 18 каде што имаме органите за спроведување на постапката за набавка, значи членовите 18, 19 и 20, во членот 18 став 9 и став 8 пишува дека членовите на комисијата потпишуваат писмена изјава дека тие немаат конфликт на интереси и истото важи за периодот додека им трае мандатот. И ова ќе биде во ред и после тоа имаме едно потпишување на некоја изјава со содржина “Под морална и кривична одговорност потврдувам дека немам конфликт на интереси во вршењето на работите од надлежност на комисијата и дека немам директни или индиректен, личен или професионален однос со кој и да било од понудувачите”. Ова е сето она што треба тој член на комисијата да го потпише.

Но, во член 19 се наведува кои лица и со кого не може овој член на комисијата да соработува. Тоа е: човек да биде со некого во брачна врска, директно сродство, индиректно сродство, до второ колено или се поврзани со посвојување, старателство, туторство со понудувачот, законски ополномоштеник или членови на раководни тела на правното лице кои учествуваат како понудувачот на набавките. Па, гледајќи што се случува во последно време со јавните набавки и сознанијата дека премиерот Бранко Црвенковски има дури има 19 втори братучеди, кои дури и не ги познава, мислам дека и овде може да се случи многу од овие комисији да имаат и поголеми родови и воопшто да не го познаваат ниту првото ниту второто колено на тие што им биле роднини. Така што со ова едноставно не наоѓаме решение дека можеме некого да обврзиме. Затоа што тука не гледам казна освен оваа изјава дека јас ќе бидам, ако не, тој ќе биде промент од комисијата и се е во ред.

Понатаму, членот 20, набавувачот ќе ја одбие понудата ако има на располагање веродостоен доказ дека понудувачот на вработен кај набавувачот дал или ветил податок во паричен или непаричен облик. Понудил вработување или каква било друга корист, ствар или услуга. Ова “ствар” навистина не знам што значи, чија што вредност може да се изрази во пари како обид да се влијае на одлучувањето или на понатамошниот тек на постапката за јавни набавки.

Ваква работа дека некои ќе ми вети вработување или дека ќе заврши некоја друга работа и вие ќе го кажете сето тоа, мислам дека барем во Република Македонија никј до сега тоа не го кажал, ниту пак ќе го каже.

Во членот 22 продолжува со оваа понуда, доколку се дадат некои незаконски дејства, погрешно претставување, сите тие работи, јас прашувам и сега дали Владата на Република Македонија има, еве и како пратеничко прашање и колку вакви пријави се стигнати за вакви малверзации или злоупотреби?

За членот 33, би сакал да проговорам нешто за ставот 4 каде што мислам дека треба да има поголема ширина во однос на Владата, затоа то постои една специфика. Тука се говори за техничките карактеристики и кажуваат дека тендерската документација набавувачот не смее дадените технички карактеристики на предметот на набавката да ги специфицира на точно одредена марка, модел или тип, потекло на производството и слично.

Кога се работи за големи објекти, кога се работи за големи ресурси и предмети кои изнесуваат повеќе милиони евра, мислам дека апсурдно е да побарувате две или три фирми да изработат нешто што во дадениот момент една фирма го има во својот погон, можеби и повеќе од 100 такви единици и едноставно мислам дека таквата замена ќе биде некомпатибилна и тука мислам дека мора да се најде некоја ширина. Затоа што тие средства, кажав повеќе од милион, вие не можете да задолжите фирма или да се јават три фирми за еден производ што во моментот може да биде таков каков што е и мора да биде таков. Мислам дека тука треба да се направи дали некој пододел или да се реши на таков начин.

Понатаму, во членот 38, мислам дека во прв момент во овие специфични случаи, хаварији, несреќи, понатаму гледам дека се решени во членот 75 и тоа е добро. Тука може да се дополни одредена проблематика што навистина ги засега индустриските капацитети.

Во членот 47 имаме многу карактеристична работа. Тоа е кога набавувачите ќе бараат атест за потврдување на нивната компатибилност со барањето на квалитетот издадени од надлежен орган. Тие треба да се повикуваат на системот за потврда на квалитет, според стандардите на Република Македонија. Тоа што ги исполнува барањата од македонските стандарди.

Тука ќе кажам да проговорам во однос на овој член. Стриктно ќе треба да побараме од сите наши фирми што работата да се придржуваат на стандардизацијата, затоа што верувајте ми 90% од нив работат вон од стандардизација, се донесуваат материјали што воопшто не се ниту компатибилни, се наоѓа начин како да биде поефтино и таквиот начин во многу ситуации носи поголема штета отколку што носи добивка. Значи, тука законот треба да биде многу

поригорозен, тргнувам од нашите фирми, да се придржуваат сите на овие ИСО стандарди и истото тоа да го побаруваме од сите странски фирми кога ни нудат да имаме сертификати за се и контрола на квалитетот извршена од нашите приемачи во Република Македонија, за да можат да го потврдат тој сертификат и да ја кажат на ова што ние го внесуваме.

Во членот 50, во ставот 2 добро е тоа што викаме комисијата ќе пристапи кон јавно отворање на понудите. Тоа би требало да се случува и денес. Треба да бидат доставени најмалку три понуди, од понудувачи кои меѓусебно не се капитално пворзани, ниту преку раководењето и управувањето. Спроед моите сознанија, мислам дека тука се и најголемите малверзации што се прават. Дали тоа ќе биде некогаш и една, ако е квалитетна понуда и според оценките на пазараната вредност ние не можеме да одбиваме, затоа што многу пати се случили поради непознавање или незнаење на одредена материја еден таков тендер да се повтори два или три пати. Поминуваат најмалку три или четири месеци, во меѓувреме една машина да не работи и мислам дека индиректната штета е огромна. Затоа тука треба овие комисији, ова биро да ги има своите експерти кои ќе оценат што всушност е доброто, што всушност може да биде и што може да помине преку вакви понуди. Затоа што, верувајте ми, за три понуди воопшто не е проблем. Три понуди можат да понудат било кои фирми, бидејќи сите трговски претпријатија се регистрирани во Република Македонија за се и сешто. Можат да конкурираат за се и сешто. Тоа не е проблем, во договор на три фирми во секое време да имате три понуди. Мислам дека тука треба да се најде начин, да најдеме нешто што навистина е опипливо и има некои светски цени по кои што мораме да се придржуваме. Така треба да функционира.

Во членот 54 каде што се зборува за критериумите за избор на најповолна понуда, во зависност од видот на набавката, па се кажува под 1) само најниската понуда. Ова не може да биде како критериум.

Понатаму се објаснува кои можат да бидат. Па се реди функционални карактеристики, технички квалитети, гаранциски период. Сето тоа треба да се остави точно на тие комисији и на техничките комисији да одлучат што е најповолната понуда. Да не се остава понудувачот и тој што треба да ги прими тие понуди, таа комисија од тројца луѓе да бидат тие кои ќе одговорат и ќе ја завршат таа работа. Во многу ситуации се работи за техника, се работи за тоа што техничките карактеристики во многу ситуации одлучуваат пред многу други карактеристики.

Затоа што имаме каде цената е многу ниска, но во основа не добиваме ништо, туку добиваме многу послаб квалитет.

Во став 5 од истиот член имаме Методологија за критериумите, а ја пропишува министерот за финансии. Мислам дека тоа треба да се направи и да биде составен дел на овој член од овој закон. Таквата методологија треба да се разработи доволно за да не доаѓаме во ситуација кога секој методологијата и критериумите ќе ги толкува сам за себе, во една ситуација да кажува дека цената учествува со 40%, во друга со 60% а квалитетот 20%. Мислам дека тоа треба да биде генерално и да се знае воопшто што и како секој понудува и што Владата треба да направи. Методологијата ќе треба да биде достапна до секого.

Во членот 55 каде што се зборува за најниската цена, дадени се два става или ова е цел член за невообичаено ниска цена, и мислам тука објаснувањата што е тоа невообичаен ниска цена едноставно може да се отфрли, затоа што некој бил многу понизок во цената од останатите. Мислам дека е многу побитно дали оној кој конкурира на јавниот повик може да ја заврши работата или не може да ја заврши работата. Која е цената што нему му одговара, ако му одговара по таа цена да работи, неznam зошто јавниот повик би се растурил или би се носеле нови сознанија или би се повторил повикот.

Во член 76, како што се говори за директните набавки што треба да дојдат од 3.000 до 5.000 евра, се согласувам дека во многу ситуација ова со директна спогодба би требало да се направи, затоа што генерално зборувам за поголемите фирми, за поголемите комбинати кои работат не е спорно, затоа што се доаѓа во ситуација кога едноставно, производството може да застане а да се изнесува 2000 или 3000 евра, а штетата е огромна. Значи ова мора да се направи, но имаме друга ситуација. Треба бирото и надзорните органи што ќе работат на оваа ситуација, едноставно во текот на годината да се изврши контрола, колку такви директни набавки има направено да ова донесе 5000 за истата стока, што е земена еднаш два пати или 5 пати. Тука се гледаат тие малверзации. Тоа се случило една и таа е тука завршена и мислам дека нема никаков проблем, но за се друго треба да се направи јавен тендер, за сето ова да помине. Значи надзорот е главен што ќе каже и алтернативата е прифатлива од 5 илјади евра и тука нема веќе дилема. Значи контролата вкупно во годината колку вакви јавни набавки има и колку такви исти елементи се земени. Тоа е мислам најважното. Имаше нешто за што говоревме во односна членот 77 од повеќе колеги се дискутираше за таа проблематика. Тоа е

набавката што може да се изврши со фактура до 500 евра за прехранбени артикли на пазар и канцелариски материјал. Сега тука градинарските артикли и канцеларискиот материјал не би требало да бидат под едно, затоа што едно е кога вие треба да купувате на пазар, нашето стопанство со сегашното функционирање дали и за 500 ќе можете да добиете фактура и тука тие 200, 300 или 500 евра, колку ќе бидат во една ситуација не се проблем затоа што сепак има барем досега како што стојат работите во кругот на некои фирми каде што има мензи и овие средства можат да бидат уште помали. Но канцеларискиот материјал е нешто друго и затоа мислам дека треба да ги одделиме.

На крајот би сакал да кажам за глава 9-та, казнените одредби, член 114 и член 115. Мислам дека овие вредности, кои што се тука назначени со парична казна од 200 до 300 илјади денари, истото како што ви го кажав за сите овие што ќе потпишат некоја изјава дека ќе бидат лојални, дека си ги познаваат или не си ги познаваат братучедите, мислам дека тука треба да се најде начинот како ова треба да биде кривично гонето како злоупотреба на службена должност, а овие 200 или 300 илјади на еден тендер кој може да биде 5 или 10 милиони евра со апсолутна никаква вредност и ова што го кажавте некој да пријави дека на лицето ќе му биде дадено дел од овој износ, мислам дека воопшто не држи и овие казнени одредби мислам дека треба да бидат многу поригорозни и тука да имаат кривична одговорност. Инаку, на ваквиот начин секој би се нафатил да го прифати ова и да го изработи. Јас минатиот пат му ветрив на колегата Најдовски и на заменикот министер, еве пред мене имам два ограничени повици, во кои што се извршени не само вакви дури и поскапи работи од сето ова што се предвидува. Значи направени се јавен повик со отворање и по најниската цена што е добиена и тоа скоро два пати помала од она што е заедно со него, значи се работи за вредност од 2900 едниот понудувач, другиот 4400, третиот 5850 денари, сите три влегуваат во понатамошен избор, а викаме дека треба да имаме информација и кажуваме по кој избор треба да се направи главниот понудувач.

Тука нема дилема. Но, дилемата се јавува. Се појавуваат тројца, е сега понатаму продолжува играта, вие треба да се откажете или треба да работите по најниската цена инаку нема да се прифати вашата понуда, отпаѓа и понатаму, јас ова му го презентирав на заменикот министер, сакам еве да му го предадам и на јавниот обвинител. Има доста работи кој што треба да ги утврди, ова е начинот на кој што не треба да се работи, главанта понуда. А, во меѓувреме воопшто добиваме

некои одговори јас би сакал само два пасоси да прочитам не би сакал да ги откријам работите, по кое што нормално јавниот обвинител ќе си ја има таа работа. И кажуваме наместо Комисијата да изврши избор најповолен понудувач, спротивно на одредбите од член 27 од Законот за јавни набавки, директорот на 15.03., ги известил останатите учесници за најниско понудените цени по позиции, барајќи согласност доколку и тие ги прифатат понудените најниски цени, понудувачот бил спремен и со нив да потпише договор. Мислам тотално вон секоја памет и откако завршил цел овој тендер имаме уште еднаш, ве молиме понудата да ја оставите одма, а најкасно до 12.09., а тендерот е веќе завршен и избрани се понудувачите. И понатаму, објаснувањето последното што е, како се бара новата понуда и зошто се бара. Бараме нова понуда бидејќи досега работевте со повисоки цени. А во тендерската документација давата многу пониски цени. А со кој не работевте додека траеше решавањето на претходно објавениот тендер. Мислам дека со ова, ниту правно, ниту кривично ниту неznam на кој начин ова можам да го објаснам, затоа е тендерот, затоа се цените, затоа и сите излегуваат на овој јавен повик. Дали некој работел порано со 1000 денари, сега ќе работи со 500 денари, апсолутно е н егово право.

И втората ситуација, каде што се поништува еден ограничен повик, затоа што има три фирми и се кажува дека според Законот за јавните набавки, вие едноставно немате право да ја делите работата. Но, после сите перифетии, и после сите жалби, молби, и преставки се стигнува до ситуација да повторно бидат избрани две фирми.

Значи се тргна од две фирми, се воведе цела постапка повеќе од неколку месеци и пак се стигна решението на две фирми. Еве во интерес на разрешување на ваквите работи, директно би сакал да помогнам, овие ќе бидат предадени на јавниот обвинител, мислам дека ќе си преземат и властите, а ова што го говорев, мислам дека заменикот министер доволно мем слушаше и мислам дека се разбравме за доста работи и дел од овие забелешки ќе бидат внесени во втората фаза каде што ќе можеме повторно да говориме.

Благодарам.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Благодарам, за реплика г-динот Слободан Најдовски.

Повелете.

СЛОБОДАН НАЈДОВСКИ:

Почитувана потпретседателке, немам реплика, туку појаснување на г-динот Мавровски, со оглед на тоа што искажав за неправилности на некои тендери, го

спомна и моето име, да не мисли јавноста дека имам врска со тие тендери, па нека објасни дали имам врска или немам врска со тие тендери.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Г-дин Мавровски, повелете.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Г-ѓо потпретседателке, јас го спомнав г-динот Најдовски минатиот пат, од говорница. Кажа дека многу г-динот Мавровски се возбудува за некои јавни набавки, а јас и јавните набавки во РЕК Битола, немам никаква врска. Дали тој има врска со овие тендери, апсолутно нема врска, во однос на ова јас што го знам тука. Јас кажав дека минатиот пат ќе донесам јавни набавки кои што во моментот се направени. Ова е 2003 година. Значи, да не се зборува 1998 - 2002 дека било вака, било така. Ова е 2003 година, овие работи се направени и има уште многу работи кои што ќе бидат доставени, така да апсолутно тука нема никаква забуна. Не апелирам до г-динот Слободан Најдовски, апсолутно.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Благодарам, сега се разјасни г-динот Слободан Најдовски, нема никаква врска со тие набавки.

Сега е на ред г-динот Жарко Караџоски, меѓутоа, тој ме извести дека заедно со колешката Петрова треба да бидат со словачката делегација, а неговата дискусија ќе следи по враќањето.

Значи следен е г-динот Славе Арсовски.

СЛАВЕ АРСОВСКИ:

Почитувана потпретседателке, почитуван заменик министер, колеги пратеници,

Сакам да се вклучам во расправата во оваа прва фаза за донесување на еден многу клучен закон, Закон за јавни набавки и мора да признаеме дека јавните набавки на една држава се значајни, независно од кој аспект се набљудуваат и со реализација на истите државата директно или индиректно станува учесник на пазарот и има големо внимание врз вкупните економски токови, како и во изградбата на вкупните пазарни услови, имајќи го фактот кои се средства се трошат од буџетот на државата, од буџетите на единиците на Локалната самоуправа, од Фондовите и јавните претпријатија итн. Таа е едната позитивна страна, а од друга страна се разбира, во тој контекст со овие јавни набавки во овој изминат период имаше разноразни девијации, разноразни појави на мито и корупција, големи скандали итн.

Што всушност, негативно делуваат и имаше негативни резултати во севкупните односи во самата земја. Може да се рече дека преку јавните набавки и сите работи сврзани со истите и дали сите се реализираат успешно или неуспешно, дали законите или не, државата, односно државните органи мора да ги почитуваат при нивното конципирање основните, клучните на пазарното стопанисување, со што ќе се придонесе за успешно функционирање на слободната конкуренција, пред приемштвото и сл.

Во таа насока, ако не би се почитувале основните принципи и правила во оваа област доста битна и значајна, широко би се отвориле вратите на појавата на ова што и претходно го истакнавме. Ние сме сведоци дека во овој изминат период имаше црни дамки во тој дел и вие не само што го разгледувавте извештајот на Државниот завод за ревизија за 2001 година, туку имаше огромно незаконско и ненаменско трошење на државните пари, сега е пред вас, ние како пратеници го добивме извештајот на Државниот завод за ревизија за 2002 година, иако сте го прочитале, веројатно мора во некои од наредните седници да подискутираме. Да ви кажам ќе се уплашите се што е направено и како се потрошени државни пари во 2002 година, кои се од тие такви разноразни девијации, се што направил и на кој начин истото го направил. Во тој изминат период да не ги спомнуваме поголеми некои мегаскандали од таканаречено непосредно спогодување и тоа е во дел на некои продажби итн., како што беше случајот со Охрид и Телекомот, но и за тоа ќе дојде време и ние како пратеници некогаш треба да продискутираме по основ на сите негативни последици, импликации кои што ги трпат граѓаните на Република Македонија во овој период, во еден иден период итн., итн.

Сметам дека и соодветните измени што се правеа во Законот за јавни набавки како што знаете првиот е донесен во 1998 година, после уредбата што е донесена во 1996 година, беа во правец на подобрување, на подобрување и потранспарентно одвивање на овој процес во смисла на трошењето на државните пари, односно се разбира во правец на она што се вика законито одвивање на целокупниот процес во оваа сфера. Сигурно многу недостатоци, многу средства се потрошени, каде што тој процес апсолутно не беше запазен, односно тендерите за јавни набавки, во многу случаи истите беа многу нетранспарентни, беа не објавувани, имаше, спогодување во четири очи итн., што во крајна линија се разбира имаше целокупни негативни последици и за самите институции, за граѓаните итн.

Сметам дека конечно во оваа сфера треба да се воспостави соодветен ред, токму со донесувањето на овој закон, и добро што оди во овие две фази, прва фаза, и да се слушнат и мислењето на нас пратениците и понатака тие мислења наши, забелешки, предлози и сугестии да се вградат во изградувањето на концептот на законот за јавни набавки и да се профункционира онака како што треба да профункционира. Мора во тој правец, апсолутно, да се нема тоа влијание кое што досега беше влијанието, посебно политичка гледна точка, или па уште положбата варијанта, партиска гледна точка, што се даваше можноста за однапред договарање, кои ќе добијат набавката или нема да добијат, што како што истакнав дека такви работи се случуваа во минатиот период.

Јас сега поконкретно, некои и поконкретни забелешки, некои од техничка природа, некои можеби и по суштински, ако истите се земат во натамошната изработка на самиот закон за јавни набавки, ќе придонесат за концептирање, значи, на Закон за јавни набавки кој што ќе ја отсликува правата состојба и во правец на оние аргументи што се викаат законитост, транспарентност итн. во извршувањето на истите, дел и од тие забелешки и претходните дискутанتي кога расправавме не само денес, туку и на минатата седница ги уочија, и како такви сигурно ќе се земат во предвид. Еве јас би почнал од членот 12, вика набавувачот може писмено да овласти друго правно или физичко лице, регистрирано за таква дејност, да ја врши постапката за јавна за јавни набавки на негова сметка, или да се прошири за какво лице што треба да ги исполнува условите, правно или физичко лице, за да може да ја извршува оваа активност.

Може дообјаснување, иако се ангажира некое друго правно или физичко лице од економска гледна точка, да се продискутираат дали со тоа не се оптеретува целокупниот процес. Сигурно и физичкото и правното лице нема да работи, ќе си работи со соодветни провизии, односно профит може би во тој дел, е за размислување, дали требаат или не треба.

Понатака во членот 18, став 3, вика покрај постојниот состав на Комисијата во зависност од природата и специфичноста на набавката, во работата на комисиите можат да бидат вклучени и други стручни лица и треба да се додаде без право на глас. Тие можат како стручни лица, но да немаат право на глас, покрај оние членови на Комисијата, тоа треба да се регулира, како таква. Е, сега претседателот на Комисијата е одговорно лице, како набавувач, сега одговорното лице треба да биде како претседател на Комисијата. Во истиот член став 7, претседателот и членовите

на Комисијата и нивните заменици се одговорни, материјално, кривично, и прекршочно. Да се каже дека не постапиле во согласност со пропишани норми, за нивно работење. Мислам дека тоа би требало тука да се напомене во тој дел.

Понатаму, членот 19 став 2, лицата кои постапуваат во име на набавувачот и вршат набавки во постапката за јавни набавки, поднесуваат изјава во писмена форма за постоење за надлежностите од став 1, до кого ја поднеле таа изјава, или ќе остане неразјаснето на кого таа изјава треба да се достави.

Понатаму, во членот 20 набавувачот ќе ја одбие понудата ако има на располагање веродостоен доказ, да се напомене кои се тие веродостојни докази. Треба тоа да се знае.

Понатаму, Бирото за јавни набавки, член 23, околу Бирото за јавни набавки е во состав на Министерството за финансии, постепено е одговорно пред Владата и пред Министерството. Можеби е подобро решение да стои пред Министерството за финансии или конкретно пред Владата во состав на Министерството за финансии. Министерството за финансии го формира истото, дали би требало директно да е одговорно пред Министерството за финансии, да нема двостепеност и пред Министерството одговорно и пред Владата. Моето размислување е дека би требало пред Министерството за финансии.

Понатаму, исто така, во членот 27, мислам дека и претходните дискутанتي напомена во однос на директорот кој раководи итн, треба да има високо образование од областа на економски или правни науки и тука застанува. Би требало и други услови да се наведат, дали работно искуство, стручно итн, да не биде накако сувопарно кажано. Мислам дека треба да се надополни со сите тие услови односно квалификации кои треба да ги исполни како директор на тоа Биро за јавни набавки и да бидат спомнати, кој може да биде директор, а кој не, неговото назначување. Понатаму, член 28, исто така, Бирото не се состои само од Бирото за јавни набавки, сигурно треба да има и други вработени. Колкав број се планира, имајќи предвид делот на оваа проблематика сега што треба да ја регулираат, од трошењето на парите на државно ниво по до трошењето на парите на единиците на локална самоуправа, на јавните претпријатија, фондовите итн, сепак, еден орган кој што треба да располага со повеќе вработени, со соодветни квалификации, што ќе одговара на задачата што ќе биде предмет. Мислам тука треба да се напоменат доста во тој дел соодветните работи.

Членот 30, сметам дека досега овој член соодветствуваше со тоа дека сите јавни набавки треба да се објавуваат во “Службен весник”, но не се објавуваа, но добро е да се објавуваат. Тие се тука во еден дневен весник. Добро, во рамноправно пазарни услови во зависност како во кој дневен весник ќе се изврши тоа. Тука малку ни создава забуна, не знам, во Битола излегува еден дневен весник, кој е секојдневен но ако од локален карактер, да не се меша, туку треба некој дневен весник што се дистрибуира на целата територија на Република Македонија.

Во членот 38 сигурно е направен пазар на соодветните директиви кои што се земени во изготвувањето на овој закон за јавни набавки. Мислам, во делот на роковите, реков, сигурно врз база на тие директиви, 45 дена сметам дека може да биде предолг рок или тука да се направи за оние набавки кои што имаат некои високи износи. Да не биде некоја набавка од 10 или 15 илјади евра, па треба да поминат 45 дена, дали тие рокови некако да се смалат или по основ некои износи на самите набавки. Сега, за 10 илјади евра, треба рок од 45 дена да помине, па понатаму рокови на жалби итн, тој процес едноставно да не одолговлекува. А, да речеме, е од интерес на самата институција, дали тоа би трпело или не би трпело. Не знам, тоа е мое размислување, веројатно, она што го истакнав може и самите предлагачи како што е истакнато се земени предвид соодветните директиви на Европската унија и може по тој основ е кажано.

Понатаму, во истиот член 38 став 4 се вели “набавувачот може најмалку 5 дена пред истекот на крајниот рок за прием на понудата да го продолжи крајниот рок, доколку еден или повеќе понудувачи не се во можност да ги достават понудите до крајниот резултат, од објективни причини”. Треба да се наведат објективните причини, кои се тие објективни причини, за да не дојде до некоја двосмисленост, па секоја причина утре да ја направиме објективна причина, а можеби целта да биде некоја друга. Мислам, во тој дел треба да се наведе кои се тие објективни причини, кои што понудувачите не можеле да ги поднесат своите понуди во тој определен рок и за да можат истите да се земат предвид во натамошно разгледување. Поради тие причини тука треба истите причини да се наведат.

Членот 42, карактеристиките за техничките спецификации што понудувачот ги нуди во понудата за набавката, треба да се во согласност со стандардите на Република Македонија, со стандардите на Европската унија. Добро, сакаме да имаме стандард на Европската унија, дали во моментот сите што ќе конкурираат на тие тендери можат да ги исполнат тие стандарди на Европска унија. Може по основ

на директивите, да не дојдеме до таа ситуација, еве овие стандарди, па никогаш никој да не ги спомнува. Јас велам добро, камо среќа да имаме веќе усогласени стандарди со Европската унија, па да се вметната како такви и како такви да ги имаме предвид, но вистината е нешто друго. Мислам, дали треба да стои или не треба да стои, тоа е за размислување. Така е и во членот 43 став 2 итн.

Понатаму, во делот на отворањето на понудите и таа забелешка претходните дискусанти ја кажаа, но стриктно тоа треба да се каже. Отворање на понуди исклучиво треба да биде во присуство на самите понудувачи. Транспарентно и само така во присуство, бидејќи сме сведоци дека отворањето на понудите досега не се вршеше во целост, но имаше во многубројни случаи, без присуство на самите понудувачи и се даваше можност на самите комисији во отворањето на понудите да се прават разноразни малверзации и да има сомнеж итн, тоа да биде исклучиво. Без присуство на самите понудувачи дали биле 3, 5 и 8 мина, ќе си се наредат, Комисијата ќе си биде, ќе се каже, се мисли на лице место и како решение апсолутно како такво треба да биде и истото треба да се примени, за да нема сомнеж на самите понудувачи према самата комисија, која што го спроведува самиот процес.

Понатаму, во делот на жалбениот дел, она што претходно го истакнав за временските односи, членот 55 став 4, за исклучување од постапка став 3 од овој член понудувачот има право до жалбената комисија по јавни набавки во рок од 5 дена, најдоцна во рок од 7 дена да даде одговор. Тоа не треба да се одоговлекува, 10, 15 дена целокупен процес, она што претходно истакнав дека треба да трае процесот 45 дена, па еден ќе опжали, понатаму 5 дена, уште 15 или 20 дена, навистина, ќе дојдеме во ситуација некоја институција по тој основ да трпи во своето функционирање, поради овие некои формални правни работи.

Понатаму, во членот 56, не знам како ќе се регулира тука основот на подизведувачите. Понудувач е понудувач, тој ја презема обврската, а понатамошната работа е тој како ќе ја регулира со подизведувачите. Мислам дека тоа тука не треба да стои. Негова е работата и тој ако ја земе во свои раце по сите оние критериуми, тој одговара за извршување на истата, а со кого понатаму тој ќе склучува договори и ќе работи, веќе треба да биде обврска на самиот избран понудувач во овој процес за јавни набавки.

Во членот 76, постапка за набавка за непосредно спогодување, може да се спроведе и со купување на стоки и услуги од помал обем и вредност или кои имаат еднократен карактер во текот на годината, кога вредноста на набавката е во износ

од три илјади евра, алтернатива пет илјади евра. Јас лично сметав како претходното решение кое беше 2.500 евра и да остане таа сума.

Исто така, во членот 85, доставувањето на понудите по електронски пат, телефакс е во судир на она што претходно го дискутиравме во однос на тајноста на самите понуди. Не знам, тој електронски пат да може да се направи некој да ја достави понудата, но тоа колку технички е изводливо, на самиот чин на отворање, пред отворањето 5 или 10 минути, да нема претходно некој да ја знае таа понуда. Ако тој ја достави по електронски пат или телефакс, 2-3 дена до Комисијата, може да има сомнеж и веќе ќе се знае некој каква цена понудил, кои услови ги понудил итн. Мислам, ќе се судриме со ова претходното што го дискутиравме во однос на тајноста. Дали ние имаме технички услови во денешно време, ова истово да се направи, ви реков само 5 или 10 минути пред самото отворање на другите понуди и овие што се стигнати, веќе тука може да се разговара. Потребно е тука да се размисли за ова во тој дел.

Во Глава 5, гаранција за учество во набавката и во членот 88 став 2 вика: “набавувачот го утврдува износот на гаранцијата, кој не смее да биде помал од 3% од вкупната вредност за набавки над 260 илјади евра”. Јас сметам дека не 3%, туку треба 5%, па и повеќе. Сепак, ова е голема сума над 260 илјади евра или помалите износи, тоа е една поголема сума и ако е некој сериозен, треба да даде соодветна гаранција, не само поради некој договор да учествуваме во тие тендери, но целта ни е друга, некој друг да профилира. Не, да ја плати соодветната гаранција во износ од 5%.

Понатаму, во членот 89, сметам дека набавувачот е должен после потпишувањето на договорот со оној избран понудувач, онаа гаранција која што ја има доставено, да не му се враќа во рок од 7 дена. Веќе, тој ја зел работата, туку да се компензира со дело на извршувањето на самата набавка. Ако му ја вратиме после 7 дена, тој ќе го раскине договорот и не ја извршува работата, а сме склучиле договор. Тој што ќе е избран и таа гаранција од 5% што ние ја предлагаме, а вие предлагате 3%, но може износот да биде и поголем, после склучувањето на договорот, таа гаранција на избраниот понудувач, не треба да му се враќа износот на сумата, туку истиот ќе си ја компензира со самата работа. Може да се склучи тој да склучи договор, а парите ќе му ги вратиме после 7 дена и после ќе ја откаже работата. Каква санкција према него ќе преземеме. Таму во решението се вели да му се врати во рок од 7 дена, но нема да му се врати, туку истиот е должен во делот

на извршувањето на самата работа. Ова во членот 90 мислам дека го напомнав таму е 15 дена од Комисијата за жалби по јавни набавки е должен во рок од 15 дена, реков тука да бидат и 7 дена, таа Комисија треба да одговори по жалбената постапка. Никако да го продолжуваме рокот, 15 дена итн.

Во надзорот и контролата, многу битно прашање. Добро е формирањето на Бирото за јавни набавки и тука се јавува и внатрешната ревизија при Министерството за финансии. Дали тука сега ќе немаме двојност, дали тоа не може во еден орган се да биде и Бирото, не знам некако во тој дел има двосмислено мислење дали внатрешната ревизија да постои или не.

Во делот на казнените одредби истакнаа повеќе дискусанти, премногу се благи, со набавки кои што се од 100 илјади, 200 илјади или милион евра, казна од 20 или 50 илјади денари, ќе го наруши целокупниот процес, што тоа претставува никаква голема казна за самите оние кои ќе се огрешат во целокупната постапка и во изборот на понудувачите.

Сметам дека овие забелешки во понатамошниот период ќе се земат предвид. Се разбира, ние како пратеничка група ја поддржуваме оваа прва фаза во најкраток можен рок да биде и втората фаза и веќе да имаме еден закон за јавни набавки, кој што и во крајна линија концептирање и кон одредени директиви на Европската унија примени во наши услови и да не ни се случуваат, она што ни се случуваше во минатиот период, посебно во овој дел на јавни набавки.

Благодарам.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Благодарам.

Збор има госпоѓата Ангелка Пеева Лауренчиќ.

АНГЕЛКА ПЕЕВА ЛАУРЕНЧИЌ:

Благодарам.

Колегите, кои денес говореа пред мене исцрпно и член по член го претресоа законот и не ми останува нешто многу да кажам. Меѓутоа, со одредени сугестии ќе се обидам на предлагачот да му зацрта некаков правец, за да дојдеме до подобар текст во втората фаза.

Во услови на отсуство на сериозен влез на странски, но и движење на домашни инвестиции, многу е нормално кога државата ќе се јави како пазарен субјект да предизвика големо внимание од страна на сите играчи во тој натпревар.

Заради распоредот на средствата и високиот процент на општата потрошувачка, државата се јавува како клучен двигател на флукуацијата на пари преку јавните набавки како дел од јавните расходи. Од начинот на реализацијата на јавните набавки паѓаат или остануваат политички влади и ние тоа искуство веќе го имаме. Истите, се најчесто основа за вакви или онакви претпоставки и докажани случаи за корупција, а и тоа искуство го имаме.

Оттаму, е многу важно да се регулира подетално и посериозно оваа област повеќе од она што го нудеше Законот од 1998 година и неговите измени од 2001 и 2002 година.

На полето на јавните набавки се случуваат и најнепринципиелните коалиции, меѓу партиски луѓе од различни политики и не се согласувам со образложението во текстот на законот дека во јавните набавки има политички влијанија. Мислам дека ова поле кога се склучуваат и најнепринципиелните коалиции.

Се разбира, убедена сум дека ова ќе биде еден од законите за кои ќе биде постигната висока политичка поддршка од парламентарниот состав, заради акутноста на прашањето и заради многубројните афери измислени и вистинити, кои со години наназад го контаминираат обичниот граѓанин, кај кого со право се создава чувство дека политичарите не работат ништо друго, туку само бараат начин како да направат добра зделка на државен трошок. Еднаш прекршеното правило од луѓето што ја водат државата, понатаму станува практика за секого и на најниско ниво, а со тоа системот на вредности е нарушен и тешко се враќа во нормален ред.

Јас во овој случај би ги оставила настрана и би ги сметала сосема за неважни директивите на Советот на Европа и сугестиите од Светската банка, зашто овој закон не му е потребен толку на нашето приклучување кон Европска унија и влегување во современите финансиски текови, туку овој закон ни е потребен нам како држава, за да еднаш направиме правила на игра и да знаеме како кој суди, кога е пенал, кога се дава гол и кога немаме ништо.

Понудениот законски проект за јавни набавки е добра основа за тоа. Ова законско решение нуди новини кои ја прецизираат постапката, особено во смисла на роковите во објавата и траењето на тендерот и прецизно специфицирање на предметот на набавката, па се до формирање на Бирото за јавни набавки како посебен орган во склоп на Министерството за финансии.

Според предложените законски решенија, со првото читање на законот, се создава впечаток дека државата пронашла пат како да се заштити од евентуалните

злоупотреби што можат да се јават во реализацијата на јавните набавки. Но од друга страна останува впечатокот дека се занемарени олеснувањата што треба да ги добијат и учесниците од понудувачи на тендери. Значи, тие се една од страните во учеството на тендерот.

Во таа смисла би му сугерирала на предлагачот да ја олесни бирократската папирологија што се бара од понудувачите, а особено во смисла на обезбедување на бонитети, изјави, потврди од Управата за јавни приходи и слично и истите задачи да им ги отстапи како надлежност на Бирото за јавни набавки, кое што треба да се формира и кое како државен орган ќе може ексофицио да бара од друг државен орган податоци за солветноста на фирмата, сериозноста на фирмата, бројот на вработени, досегашни испорачани јавни набавки итн.

Исто така, не е до крај прецизирана улога на Бирото за јавни набавки во изведувањето на секоја јавна набавка, улогата на истото во спроведувањето на постапката на сите корисници на буџетски средства и контролата за секоја набавка поодделно, без оглед каде е извршена. Дали е потребно доставување на извештај од страна на набавувачот до Бирото за изведената постапка и избраниот понудувач. Со една реченица да се допрецира контролната улога на Бирото за јавни набавки врз извршените набавки по основ на тендер и уште повеќе на директно спогодување.

Предлагачот по мое мислење претерал кога предложил членовите на Комисијата за јавни набавки да потпишат изјава во која под морална и кривична одговорност потврдуваат дека немаат директен или индиректен личен или професионален однос со било кој од понудувачите. Македонија е мала замја. По овој критериум ние ќе треба да увеземе луѓе кои ќе можат да конкурираат на нашите државни тендери. Горедолу се знаеме, два милиони луѓе и многу е мала веројатноста да немате ниту едно добро утро или добар ден со некој од членовите од Комисијата, а тој треба да се потпише и кривично да одговара ако утре на некого од понудувачите било каде му каже добар ден и се поздрави. Очигледно е дека изгорени од млекото сега дуваме и на јогурт, што од друга страна остава впечаток на социореалистичка демагогија и е очигледна потребата од корекција во тој правец.

Предлагачот треба да размисли за вметнување на законски решенија околу соодветната надокнада на учесниците на тендерот кога на истиот се бараат стоки или услуги што произлегуваат од интелектуалната способност или авторските права како нивна заштита во случај кога учесникот на тендерот истиот ќе го изгуби. Мислам дека овој сегмент би требало да биде регулиран со посебни членови во Законот за

јавни набавки затоа што постојат и предмети, но и услуги кои сами по себе претставуваат вредност уште во моментот на предавање како тендерска документација. Да побарате на пример елаборати или проекти во кои што учествуваат цели тимови, ги работат со месеци, а на крај да им кажете ви благодарам многу или да го поништите тендерот во најмала рака.

Исто така не сум до крај убедена дека во делот за избор на најповолна понуда може да се остави дискреционото право на државниот орган да ја определи само цената како критериум за конечен избор. Сосема е јасно дека цената треба да биде еден од критериумите за избор на најповолен понудувач, но не и единствен критериум. Тоа треба да биде правило и не смее да има исклучоци. Народот рекол сиромавиот два пати плаќа, а ние не сме толку богата држава за да купуваме најевтино. Тоа е во правец на тоа што господинот Мавровски го говореше претходно. Значи важна е цената, меѓутоа важни се и квалитетот, роковите, референците и тн. на понудувачот.

Во делот на казнените одредби можеби се прениски и треба да се размислува во правец на процентот, набавката и тн., но тоа го оставам на предлагачот кој што е многу постручен во оваа област и сигурно ќе косултира и други стручни мислења.

Се согласувам во голем дел со интервенциите што беа забележани во однос на конкретните членови од законот, со колегите што говореа пред мене и се надевам дека предлагачот ќе ги земе предвид и во втората фаза ќе предложи уште подобар текст од постојниот.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

За реплика се јави господинот Мавровски.

СПИРО МАВРОВСКИ:

Јас би реплицирал на ценетата колешка во однос на она што го искажа за документите. Мислам дека тука е потполно во право, јас го испуштив, тоа е членот 52 каде што се бара и премногу документи од оној што треба да учествува на тендерот. Решението е сосема во ред. Бирото би требало да биде тоа што ќе ги известува сите оние кои распишуваат јавни повици, но предлагам тука да се внесе уште една новина, едноставно оние фирми кои што на еден или два такви јавни повици се покажале несериозни, откако добиле се откажале мислам дека треба да постои некоја картографија, или неznam што што треба да се води во Бирото и тие фирми евентуално после тоа да бидат исклучени од било какви јавни набавки и да

не можат да учествуваат. Во многу ситуации некој што се нафатил и што добил таква работа едноставно после тоа се откажува без никакви други обврски.

За сето ова што и сега се случува и се случувало потребна е поголема храброст од оние што учествуваат на јавните повици затоа што за да ги искажете и овие неправилности после тоа може да бидете подложени на она што значи недобивање повеќе никогаш на никој тендер. Во таа насока мислам дека треба Владата да размисли преку Бирото како јавните набавки би се контролирале од самиот почеток до завршницата.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Колешке Пеева дали имате коментар?

АНГЕЛКА ПЕЕВА:

Немам.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Во ред.

Има збор господинот Абдулаќи Адеми.

АБДУЛАЌИ АДЕМИ:

Благодарам госпоѓо потпретседател.

Почитувани колеги, почитуван заменик министер,

Во приватизацијата на општествениот капитал и злоупотребите во текот на приватизацијата јавните набавки биле област каде што имаше повеќе злоупотреби. Речиси секоја партија или лице кое било на Влада до денес не може да се ослободи од овој недостаток за да ја окуси јавната набавка, за да се збогати лично или да ја збогати својата партија. Не сакам да спомнувам случаи бидејќи има многу случаи. Ова го покажуваат и извештаите на Заводот за ревизија, кои ние ги имаме разгледано и доколку им веруваме на изјаснувањата на потпаролот на ВМРО-ДПМНЕ злоупотребите во текот на јавните набавки постојат и ден денеска.

Законот за јавни набавки кој е на сила е донесен 1998 година и едно нешто е сигурно. Во овој закон има многу недостатоци. Ова се докажува со самиот факт што постојат злоупотреби во текот на постапките за јавни набавки. Недостатоците во прв ред се: недостаток на механизмот за контрола во текот на контролата за јавни набавки; присутност на влијание, посебно на политичко влијание; претставување на тајни договори; фиксните цени помеѓу странките, апликацијата на брзите постапки; недостатокот на конкуренцијата, транспарентноста и тн.

Сега се поставува прашањето колку со новиот предлог кој го нуди Владата ќе се елиминираат овие недостатоци и ќе се намалат злоупотребите.

Една работа која треба да ја имаме во предвид е дека само со донесување на еден закон не можеме да ги спречиме злоупотребите во текот на јавните набавки, но во прв ред во самиот закон треба да се изградат механизми за контрола и санкции за во текот на злоупотребите. Со донесувањето на овој закон се настојува да се постигнат целите за еднакви можности за сите субјекти на пазарот, спречување или елиминирање на монополите, транспарентноста во текот на постапките, рационалност и ефикасност во користењето на буџетските средства, како и усогласувањето со европската легислатива врз основа на легислативите од Европската заедница. Со оглед на тоа дека предлогот ќе оди во две фази ние оценуваме дека постои потреба од донесување на овој закон и исто така имаме забелешки за кои верувам дека ќе се прифатат од предлагачот.

Во членот 20 каде што се вели дека набавувачот ќе ја одбие понудата доколку располага со доверливи докази дека понудвачот на вработените кај набавувачот им дал или им ветил подарок во пари или во други форми. Мислам дека оваа одредба треба да се прецизира бидејќи вака како што е се остава простор за злоупотреби и елиминирање од постапките на непосаканите понудувачи.

Овде може да има и субјективизам во текот на изборот. Во членот 23 каде се дефинира оснивањето на Бирото за јавни набавки поради независноста или автономијата на ова биро мислам дека треба да се даде можноста ова биро да биде надвор од Министерството за финансии.

Членот 26 алинеја 1 дефинира дека со Бирото раководи директорот кој го именува Владата. Мислам дека ова биро треба да има и заменик директор и да се дефинира колку вработени ќе има во ова биро.

Исто така треба да се додаде уште еден нов став за правична застапеност на сите заедници кои живеат во Република Македонија.

Во членот 30 каде се дефинира дека повикот за набавки да се објави во Службен весник на Република Македонија и во еден дневен весник кој се објавува во Република Македонија, зборот “во еден весник” да се измени и да гласи “во два дневни весници и тоа во еден весник на македонски јазик и еден дневен весник на јазикот кој го зборуваат повеќе од 20% од жителите на Република Македонија”. Ова го предлагам за да биде во согласност со уставните амандмани на Република

Македонија и да се понудат исти услови за конкурентност и да има транспарентност во текот на објавувањето на поканите за јавни набавки.

Во членот 55 став 1 е во ред бидејќи се случува во текот на конкуренцијата да се појават понудувачи со многу ниски цени, покрај тоа што се елиминираат од постапката за натамошен избор дури за нив треба да се известат и соодветните органи со цел да истражат како може да има толку ниски цени и која е причината за тие ниски цени.

Во членот 75 се споменува Управата, спомнаа и неколку претходни говорници, додека во членот 23 се вели дека се оснива биро за јавни набавки. Исто така и во образложението за средствата од буџетот се бара буџетски средства за Управата. Станува збор за некоја техничка грешка или постои и Управата за јавни набавки.

Во членот 75 мислам дека износот на вредноста за овој вид на набавки треба да биде пет илјади евра, како што е во алтернативата.

Во делот на казнените мерки мислам дека казните треба да бидат повисоки имајќи предвид дека станува збор за повисоки износи на пари кои можат да се злоупотребат, имајќи предвид дека станува збор за буџетски средства кои можат да се злоупотребат и казните треба да бидат повисоки.

Општо овие се нашите забелешки, а мислам дека и во другата фаза ќе го дадеме нашиот придонес за подобрување на текстот на овој закон.

На крајот да нагласам уште еднаш дека само со донесувањето на новиот закон за јавни набавки нема да се спречат злоупотребите туку да се изградат механизми на контрола и санкции.

Исто така треба да работи и свеста кај тие кои ќе се занимаваат со јавни набавки и да имаат предвид дека во текот на јавните набавки се трошат буџетски средства што значи дека се трошат финансиски средства прибрани од граѓаните.

Тоа што ние можеме да го направиме како пратеници е да донесеме еден квалитетен закон во прв ред и да алармираме за секоја злоупотреба на финансиските средства во текот на јавните набавки.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Има збор пратеникот Драго Шајноски.

ДРАГО ШАЈНОСКИ:

Би сакал нешто да кажам за оценувањето на понудите.

При оценувањето на понудите најчесто се разгледуваа неколку параметри - цена, квалитет, рок на изработка, начин на плаќање и др. Мислам дека од сите овие

параметри за оценување основен, вистински и најсилен е цената, бидејќи само таа не може на тендерот да се побара. Само преку цената ќе дојдеме до вистинскиот понудувач. Другите критериуми се слабост и неразбирање на инвеститорот. Другите критериуми се слаби и оставаат простор за манипулации. Зошто?

На пример рокот за изработка е слаб критериум. Ако некој работи плански рокот уште во тендерот ќе биде зададен и понудувачот нема избор. Или може да се вклопи во тој рок или не треба да учествува на тендерот. Ако го заврши пред време е негов успех и може да работи на други објекти, а ако не го заврши во предвидениот рок треба да одговара по клаузули кои ќе бидат вклучени во договорот.

Начинот на плаќање е исто така слаб критериум и остава поле за манипулација како и претходниот. Секој проект објавен на тендер подразбира затворена финансиска конструкција или пак во тендерот се бара однапред дефинирани услови на плаќање. И овде е исклучително или некој ги задоволува или може да го финансира тој проект и учествува на тендерот или не може да ги задоволува тие услови на финансирање и се откажува. Значи за овие два критериуми може да се рече дека се слаби, непотребни и оставаат поле за манипулација.

Критериумот квалитет со сигурност не е критериум за кој треба некој да дискутира и да го бодува. Квалитетот на тоа што се бара мора да е стриктно дефинирано во тендерот и да е исклучителен. Секој понудувач со атести од независни светски лаборатории, со потребна техничка документација издадена од овластени државни лаборатории потврдува дека ги задоволува барањата за квалитет поставени во тендерот. Според тоа може да учествува на тендерот или не може. Значи, не може за него да се дискутира. Квалитетот не е нешто субјективно. Не може секој различно да суди за квалитетот на некој производ. Квалитетот е мерлива величина. Квалитетот е задоволување на барањата на купувачот од страна на понудувачот. Повторувам, квалитетот е исклучителен критериум и понудувачите или се одбиваат по тој аспект, значи не можат да учествуваат на тендерот, или се прифаќаат а потоа се бодуваат според цената. Нема полуквалитетен производ. Нема многу квалитетен производ. Има само производ изработен по се според барањата од тендерот, или производот е тоа или не е тоа.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Има збор госпоѓа Марија Којзеклиска.

МАРИЈА КОЈЗЕКЛИСКА:

Почитувана потпретседателке, почитуван заменик министер за финансии, Еве јас и мојата маленкост ќе предложиме определени работи во овој закон за јавни набавки со оглед на важноста која ја има самиот закон.

Имено, во причините поради кои треба да се донесе законот е наведено дека Република Македонија со донесувањето на Законот од 1998 година направила реформски чекор за сеопфатна законска рамка на јавните набавки и во таа смисла тој е чекор за обезбедување на транспарентноста за зголемување на конкурентноста и ефикасноста на јавните набавки. Овој основен текст на Законот има претрпено досега три измени, една во 2001 и две во 2002 година и се покажал според досегашните истражувања како позитивен бидејќи обезбедил голема јавност во вршењето на јавните набавки и информираност на понудувачите.

Можеби треба да се запрашаме, ако веќе овој закон со измените кои ги има се покажал како позитивен, дали е неопходно, или можеби заменик министерот ќе може да одговори која е причината за донесувањето, или на пречистен текст на досегашните измени и новите измени кои се бараат, или согласно директивите на Европската Унија да се донесе токму предлог за донесување на закон за јавните набавки, ако веќе претходниот со досегашното петгодишно искуство покажал определени позитивни резултати. Меѓутоа, во причините беше наведено дека постојат и определени пропусти во досегашното работење, веројатно тоа е и оправданието на Министерството за финансии за донесување на предлог закон, една од причините за донесувањето на овој предлог закон во оваа форма.

Јас би сакала како и претходните колеги внимателно ги слушав за да не ги поклопуваме дискусиите се' она што не го кажаа да го опфатам по однос на самиот текст на предлогот за донесување на закон. Имено сите колеги скоро го цитираа членот, или вршеа анализа на членот 20 во однос на тоа дека набавувачот ќе ја одбие понудата ако има на располагање веродостоен доказ. Колегата Славе спомнуваше за видот на тој веродостоен доказ. Меѓутоа, јас малку со оглед на тоа дека сум правник ќе воспоредам овој член 20 со членот 22 и со членот 52 во кои имаме различни формулации во однос на употребувањето на терминот. Во членот 22 се вели дека набавувачот ќе ја одбие понудата, ако има на располагање. Во членот 22 го употребуваме терминот, набавувачот ќе ја отфрли понудата доколку понудувачот понуди, или даде определена поволност преку незаконски дејства, или погрешно претставување на факти. Значи, тука имаме отфрлање. А во член 52

имаме, од учество во отворениот повик се исклучува понудувачот кога и се наведени под а, б, в, г, д и е, условите кога од учеството се исклучува понудувачот. Дали овде не треба да се усогласат терминологиите со оглед на тоа дека во сите три се работи за отфрлање на понудите. Мислам дека во изготвувањето на наредниот текст би требало тоа да се земе во предвид.

Во однос на Бирото за јавните набавки како орган во состав на Министерството за финансии во член 27 се вели дека директорот на Бирото раководи и го претставува Бирото за јавни набавки, организира и обезбедува ефикасно вршење на работите и задачите и превзема мерки во надлежност на Бирото во согласност со овој закон, тоа е став 1. А став 2, директорот на Бирото треба да има високо образование од областа на економските, или правните науки. Ако веќе го формираме овој нов орган во состав на Министерството за финансии и орган со исклучителна важност за да се елиминираат сите досегашни неправилности во работата на јавните набавки, тогаш директорот на Бирото вака како што е претставено дека треба да има само високо образование, сметам дека како формулација не треба и не смее да постои без искуство на директорот. Значи, искуството на директорот во годините во определени служби мора да биде како гаранција за да се оствари целта поради која се донесува овој закон за јавни набавки. Значи, во однос на искуството.

Во член 39 се вели дека за да учествуваат во постапката за јавни набавки понудувачите треба да имаат неопходни професионални технички квалификации, професионална и техничка компетентност, финансиски средства, опрема и други физички објекти, менаџерска способност, искуство и репутација и соодветен потребен персонал за да ја изврши, или подготви набавката согласно членовите 40 и 41 од овој Предлог за донесување на закон. Дали оваа одредба е со облигаторен карактер, задолжително е за сите учесници во постапката е навистина големо прашање, како што рече и колешката Ангелка Пеева со оглед на тоа дека ние сме мала земја, дека потенцијалите кои постојат во фирмите кои конкурираат на тендерите скоро на сите ни се познати и сите ги знаеме. Така што дали ваквата формулација треба да постои во наредниот текст, иако во член 40 е објаснета финансиската и економската способност, иако во член 41 се објаснети техничката способност на обезбедувачот. Значи, дали таа мора да биде со облигаторен карактер?

Во член 43 став 2 се вели дека набавувачот ги дефинира техничките спецификации во согласност со технички прописи и стандарди кои се во сила во РМ, ЕУ и меѓународните стандарди. И сега во однос на овој член 43 имаме цел член 44 во кој набавувачот може да отстапи од овој член. Во овој член 44 се разработени стандардите, европските технички атести, или заедничките технички спецификации за во моментите кога таквите фирми не ги исполнуваат условите на тендерот. Значи, имаме 4 алинеи, или цел член во кој се бара отстапка од овие технички спецификации предвидени во член 43. Посебно паѓа во очи алинеја 3 од овој член 44 во кој се вели дека употребата на стандардите, европските технички атести или заедничките технички спецификации би го обврзало набавувачот да набави материјали кои се несоодветни со опремата што веќе се во употреба, или би причинило соодветни трошоци, или можат да се создадат технички проблеми. Вака како што е формулирано изгледа дека во овој случај ние понудувачите условно ги жалиме понудувачите, а од друга страна во претходните членови им бараме толку многу услови кои треба да бидат исполнети за да воопшто можат да конкурираат на отворениот повик. Во алинеја 4 веламе, исклучок набавувачот може да стори доколку проектот навистина е од иновативна природа за кој не би можеле да се применат европските стандарди, европските технички атести, или заедничките технички спецификации. Меѓутоа, јас не знам кој орган во набавувачот, во состав на набавувачот ќе утврди дека овој проект е од иновативна природа за да може да се примени овој член 44 став 4. Значи, мора да постои некој орган кој ќе каже дека точно овој проект е од иновативна природа. Али тој орган треба да биде самиот набавувач, или треба да биде некој експертски тим кој ќе ја потврди иновативноста на овој проект.

Ќе се вратам на член 52 во кој се вели дека од учество од отворениот повик рековме се исклучува понудувачот кога, наведени се под а, б и в. Во в) постои физичко лице, значи физичкото лице како понудувач нема дозвола од надлежен орган за негово работење, или дејност, во тој случај тој ќе биде исклучен од учество во отворениот повик. А во г) веламе, ако има неплатени даноци, придонеси и други јавни давачки.

Прво, ако има неплатени даноци и придонеси, дали не мислите дека треба да постои рок од 6 месеци, 10 години, 5 години, во кој тие неплатени даноци и јавни давачки нема да бидат платени. Значи, без оглед и еден месец, ќе се исклучи од учество во отворениот повик. Јавната давачка колку што знам претставува и

радиодифузната такса. Ако е така, тогаш физичкото лице кое не плаќало електрична енергија каде што се наоѓа и самата радиодифузна такса, а истовремено тоа физичко лице е и понудувач, тогаш и тоа истото ќе биде исклучено од учество во отворениот повик. Така што тука навистина не знам дали токму вистинската формулација е дадена за да може да се исклучи некој, бидејќи сепак се работи за отворен повик и за определен износ на средства.

Во однос на критериумите колешката Пеева кажуваше, дали само цената треба да биде, затоа што се дадени како алтернатива, не како кумулативни двата услова, критериуми, туку само како, значи останува на набавувачот да утврди дали ќе го земе едниот критериум, или ќе го земе другиот критериум. Колку што се сеќавам имаше забелешка од страна на Законодавно-правната комисија во однос на членот 63 за отворениот повик и отворен конкурс за консултантски услуги каде што во став 1 се вели дека понудите за консултантски услуги ги разгледува комисија определена од набавувачот која се конституира како жири. Една третина од членовите се бираат од надвор и тоа од областа на бараната услуга имаат консултативен глас. Што ќе биде со другите две третини од членовите на комисијата, дали тие ќе бидат од самиот набавувач.

Во член 64 се вели дека набавувачот преку постапката за објавување на отворен конкурс ги објавува потребите од услуги само при набавка на проекти од областа на просторно и урбанистичко планирање, архитектура, градежништво, инженерство, значи овде имаме ограничување на делот во кој може да се отвори конкурс за консултантски услуги. Во ставот 5 е наведено дека се применуваат затоа што е утврдено дека овде имаме ограничување, се однесува и на изградба на болници и на спортски капацитети. Меѓутоа во ставот 6 бројот на пријавените кандидати на конкурсот треба да обезбеди вистинска конкуренција и тој не треба да биде помал од 3. Овој збор “треба”, доаѓа како на совеста на секој од луѓето што сакаат да учествуваат на конкурсот, за да биде успешен тој конкурс тие треба да учествуваат за да има најмалку 3 и за да може да се избере најповолниот понудувач. Што ќе се случи доколку на конкурсот заради спецификата, заради тежината која се бара на овој проект, се јави еден, или двајца, што ќе се случи, во тој случај и тоа исто така не е регулирано.

Најинтересниот дел е сигурно набавката со непосредно спогодување од член 75, член 76, член 77. Колегите кои претходно дискутираа опфатија еден дел, меѓутоа сметам дека најважното не се посочи во оваа набавка со непосредно спогодување.

Се вели дека набавувачот, значи во член 75 може да спроведе постапка со непосредно спогодување без претходно објавување ако, сега имаме 5 алинеи во кои се даваат исклучоците. Дали набавката со непосредно спогодување има некој лимитиран минимален износ. Јас колку што можев да прочитам во законот не видов дека постои најмал лимитиран износ, значи може и за 5 илјади евра, може и за 5 милиони евра. Исклучоците кои се потребни за да дојде до ваква набавка со непосредно спогодување алинеја 1, алинеја 2, со тоа што е испуштено дека треба набавката во алинеја 2 да ја изврши само одреден давател, тоа веројатно е технички пропуст. Меѓутоа интересна е алинеја 3, кога од причини од крајна итност. Итноста е една, нема крајна, нема ни почетна, имаме само итност. Значи, само итност, предизвикани од настани кои не можеле да бидат предвидени од набавувачот, елементарни непогоди, епидемии, заразни заболувања, или настани предизвикани од виша сила, тогаш, значи рокот пропишан за отворената и ограничената постапка не може да се почитува. Значи ова ќе се примени доколку во случај почната е постапката со тендерот, почнато е со изведувањето или во почетната фаза, подоцна настанат елементарни непогоди, епидемии, или заразни заболувања, настани од виша сила кои условуваат набавка со непосредно спогодување. Дали токму вака треба да стои и на што се однесува, мислам дека е нејасно.

Во алинеја 4 велиме дека, предлагачот вели, ког анабавувачот мора да изврши дополнителни испораки од страна на првобитниот понудувач заради делумна замена на вообичаени добра, или инсталации, проширување на постоечките добра, или инсталации. Сега можеби примерот ќе биде пластичен, меѓутоа и треба да биде за да можеме правилно да ги применуваме овие одредби од законот за јавни набавки. Доколку некој отвори тендер за реконструкција на определен објект, не може реконструкцијата да му се однесува исклучиво на надворешните и на внатрешните ѕидови, значи мора да има инсталација. Ако веќе правиме реконструкција, се знае под поимот реконструкција на што се однесува. Така што дополнителните делумна замена на вообичаени добра, па тоа е нормално да има замена на вообичаените добра, или инсталации кога се прави таква реконструкција. Сметам дека апсолутно не држи оваа алинеја 4. А уште пострашна ми е алинеја 5 во која се вели дека кога поради непредвидени околности, значи непредвидени околности е потребно да се извршат неопходни дополнителни работи кои не биле вклучени во проектот што е прифатен, или во основниот договор кој е склучен под услов а) кога тие работи не можат да бидат технички, или економично

оделени од основниот договор без поголеми проблеми за набавувачите и б) кога тие работи кои иако можат да се оделат од извршувањето на основниот договор се неопходни за неговите подоцнежни фази. Вака како што е пишана оваа одредба, верувајте мене како правник ми требаше доста време да ја разберам што сака да каже авторот со оваа одредба. Оваа одредба потоа се надоврзува на став 2 во кој се вели дека вкупниот износ на набавките доделени за дополнителни работи од став 1 алинеја 5 на овој член не смеат да надминат 50% од износот на основниот договор. Ако имаме претпоставка набавка со непосредно спогодување во износ од 5 милиони евра. Значи, според алинеја 2 можеме да извршиме заради непредвидени околности износот да се зголеми за 50%, најмногу до 50%, тоа се 2,5 милиони евра. Значи, вкупната сума на тендерот со непосредното спогодување ќе биде 7,5 милиони евра. Мислам дека ова е добар основ да се направат, или да се избегнат определени законски прописи иако го имаме Бирото за јавни набавки, иако имаме строга селекција, меѓутоа верувајте кога се финансиски средства во можност, луѓето и досегашните учесници знаат добро што значи тоа и што значат 7,5 милиони евра. Значи, непредвидените околности мислам дека треба да се прецизираат. Што значи тоа непредвидена околност? Со оглед на тоа дека во алинеја 3 веќе ги имаме дефинирано: заради болести, виша сила, епидемии, елементарни непогоди. Кои се тие други непредвидени околности кои можат да значат и зголемување на износот за 50%?

Во член 76 во оваа постапка за набавка со непосредно спогодување став 3 алинеја 2 вели дека со актот од став 1 во кој набавувачот ја регулира со интересен акт оваа набавка со непосредно спогодување, ќе го утврди начинот на извршување на набавка, количина вредност, технички и технолошки, финансиски работи. И алинеја 2, лицето одговорно за собирање на понудите од кандидатите и начинот на собирање на понудите. Дали и тука ќе постои комисија која ќе одлучува, или ќе остане само на лицето одговорно за собирање на понудите од кандидатите и начинот на собирање на понудите треба предлагачот да размисли во тој дел, затоа што веќе во претходните членови имаме комисији. А тука каде што имаме можност за манипулации, имаме лице. Мене не ми е јасна и одредбата на член 77 став 1 каде што се вели дека набавка може да се изврши со фактура чиј износ не е поголем од 500 евра во денарска противвредност и тоа за прехранбени артикли и градинарски артикли, на пазар, канцелариски материјал.

Во став 2 се вели дека плаќањето на овие набавки може да се врши единствено со презентирање на фактури.

Мене навистина не ми е јасно намерата на предлагачот зошто се потенцираат овие прехранбени артикли, градинарски производи, на пазар а сепак се работи за закон, сепак се работи за некој текст, некои законски норми или речник за даможе вака да стои оваа одредба , а дали таа ќе биде услов или основ за манипулација, тоа ќе видиме допрва.

Уште нешто би сакала да кажам во однос на постапката и склучувањето договори. Во членот 95 се вели дека “договорите за набавка се сметаат за ништовни ако договорите се склучени без да се води постапка за јавна набавка , ако набавувачите вршат набавки според услови кои се спротивни од оние утврдените со овој закон или склучиле договор со понудувач кој не е избран за носител на набавката и ако набавувачите вршат набавки или овластиле трето лице или лице кое не е набавувач согласно овој закон, со цел да се избегне примената на овој закон.

Во став 2 се вели дека” Договорите од став 1 на овој член за ништовни ги прогласува надлежниот основен суд”.

Јас разбираам дека договорите единствено надлежен да ги прогласи за ништовни е надлежниот Основен суд, меѓутоа, кој ќе ја поведе постапката? Дали тоа е набавувачот, дали е понудувачот или тоа е одбиениот понудувач или тој кој бил исклучен од целата постапка, дали е тоа Бирото за јавни набавки или некој друг орган. Мора да се утврди кој може да поднесе барање за прогласување на договорот за ништовен.

На крајот ќе завршам со член 98 од законот - “Со цел да се заштитат интересите на понудувачите и да се обезбеди непристрасност во одлучувањето по жалбите експерт ја проверува регуларноста на постапката на јавните набавки за вредност повисока од 30 илјади евра.”. Овој експерт се наоѓа на списокот, го назначува Бирото за јавни набавки од листата која се чува во Министерството за финансии. Оваа листа, се вели во ставот 2 ја изготвува Министерството за финансии, меѓутоа, од кои лица? Сведоци сме дека многу експерти има во последно време, наши и странски, меѓутоа, се работи за сериозен закон за спречување на натамошните недостатоци или манипулации кои постоеле во јавните набавки. Се работи за вредност над 30 илјади евра. Сметам дека Министерството за финансии добро треба да утврди критериуми за експертите кои ќе ги стави на својата листа.

Само уште нешто би сакала да кажам по однос на казнените одредби. Велиме дека “Со парична казна од 200 до 300 илјади денари ќе се казни за прекршок правното лице набавувач, освен државните органи и органите на единиците на локалната самоуправа”. Во членот 115 се вели дека “Со казна од 40 до 50 илјади денари ќе се казни за прекршок одговорното лице во правното лице”. Дали ваквата формулација во членот 14 “правното лице” треба да постои во однос на паричните казни или ако се земе предвид дека набавувачот функционерот или раководното лице во органот е тој кој учествува или е одговорен за сите јавни набавки, дали овде не треба да се зголеми паричната казна на функционерот а не на правното лице. Правното лице како правно лице ќе постои и кога функционерот ќе си замине. Тоа е минлива категорија. Меѓутоа, да задолжиш било кој, орган на единица на локална самоуправа или државен орган со определен паричен износ, а претпоставуваме дека соодветниот функционер добил определен материјален надомест за успешно извршениот тендер или јавна набавка, мислам дека Министерството треба да размисли и во овој дел, во однос на висината на казната и казните за правните лица и допрецизирање на одредбата во член 116, во кој со парична казна од 40 до 50 илјади денари ќе се казнат прекршоците од член 115 и службеното лице, но не е наведено кое службено лице ќе се казни.

Се надевам дека овие забелешки Министерството за финансии ќе ги земе предвид, иако доаѓаат од опозицијата.

ЛИЛЈАНА ПОПОВСКА:

Има збор г. Жарко Караџоски.

ЖАРКО КАРАЏОСКИ:

Почитувана потпретседателке, почитуван заменик министер, почитувани колеги пратеници,

Дозволете ми како претседател на Комисијата за финансирање и буџет и како нејзин известител, но и од личен став и лично размислување, да изнесам и свое видување, поточни видувања на Комисијата во однос на овој закон.

Најнапред морам да искажам дека Комисијата за финансирање и буџет го разгледуваше овој закон и дека имаше еден доста конструктивен приод, имаше расправа и едногласно даде поддршка во однос на потребата од донесување на овој закон. На седницата на Комисијата се искажаа доста забелешки, членовите на Комисијата искажаа свои видувања, така што голем дел верувам дека предлагачот ќе ги прифати со оглед дека доаѓаат од една стручна Комисија.

Инаку, почитувани колеги, овој закон во секој случај заслужува внимание и заради тоа го користам и овде правото пред вас на оваа седница да искажам и некои свои видувања или свои размислувања, што немора да значи дека треба да бидат прифатени. Тоа ќе зависи од предлагачот.

Законот за јавни набавки кој сеуште е во употреба, само за потсетување, е донесен 1998 година со едни измени во 2002 година. Значи денес разгледуваме предлог на Владата, нов закон за јавните набавки, не одиме повеќе во правец на измени, туку одиме со една нова регулатива и тоа е образложено онака како што е образложено, а после ќе се навратам на тоа како е образложено.

Почитувани колеги сознанијата добиени од неколкугодишната практична примена на Законот за јавни набавки потврдија дека тој беше поставен на солидно ниво, гледано од аспект на нормативно правно решение за проблематика на која се однесува. Исто така, овие сознанија укажаа дека истиот тој е општо прифатен како од страна на набавувачите, така и од страна на понудувачите, но и од страна на субјектите на кои истиот не се однесуваше.

Значи, општа забелешка може да биде дека Законот за јавни набавки донесен 1998 година, кој сеуште е во примена, го положи тестот на времето. Времето пред 1998 година кога немавме регулатива во однос на јавните набавки и самото регулирање, значи сите оние причини кои го натерале предлагачот да се определи за донесување на ваква регулатива со сите овие изминати години го потврдија фактот дека во секој случај било потребно донесување на еден ваков закон.

Меѓутоа, почитувани колеги, и покрај ваквите оценки, неопходно се наметна потребата од неговото натамошно доизградување, односно допрецизирање на одредени решенија, а се со цел да се обезбеди доследна примена на пропишаните постапки за јавни набавки, како и доусовршување и приспособување кон современите и веќе воспоставени решенија во законодавствата на повеќе европски земји.

Тоа е во однос на целите, а во однос на причините поради кои треба да се оди во правец на измена односно донесување нов закон, јас само ќе ги кажам оние кои ги утврдил и предлагачот, а тоа се главно три причини.

Првата причина се определени недостатоци кои со самото време на употреба на овој закон излегоа на површина, што и не е нешто што не се очекуваше или што не е страна работа за секој закон, па и овој, особено во делот кога се носи една материја за прв пат, односно кога таква материја се регулира. Нормално е дека со

истекот на времето, времето го покажува правецот и ги најдува аномалиите во секој закон. Тоа е првата причина.

Втората причина е заради усогласување на нашето законодавство со законодавството на ЕУ, поточно со примената на директивите на ЕУ.

И третата причина е експертизата од светската банка која беше доставена до Владата на Република Македонија.

Имајќи ги предвид целите и причините, како основни цели при допрецизирање на оваа материја и нејзиното усогласување со европското законодавство би можел да кажам дека се: постигнување поголема економичност, рационалност, функционалност и ефикасност во користење на средствата на државата, подобар квалитет и поголема транспарентност во процесот на набавките, создавање подобри можности и подеднакви услови за сите заинтересирани субјекти и запазување на конкурентноста на пазарот.

Во изминатиот период постојниот закон за јавни набавки беше предмет на анализа на повеќе меѓународни институции, а во Извештајот на Светската банка за состојбата со јавните набавки и за отстранување на најзначајните недостатоци, кои во најголема мера се однесуваа на ограничување на преголема употреба на забрзани постапки, за набавки, и потребата од вклучување на збир на одредби за проценка на квалификациите на понудувачите, деталзирање на бараната содржина на тендерската документација, вклучувајќи барање целосно пред откривање на критериумите за оценка и дека техничките спецификации треба да се утврдат на неутрален начин, потоа формирање методологија за квантификација на критериумите за проценка на понудите и потреба тие да бидат прикажани во монетарна смисла, разработка на одредби за барана содржина на евиденцијата на постапките за вршење на набавки, специфицирање на барање за спроведување, судир на интереси и откривање на барањата специфични за набавката, специфицирање на деталните процедури за решавање на жалбите по понудите, издавање на тендерска документација за набавка на стоки, работи и услуги, вклучувајќи ги и општите услуги на договорот. Зборувам за забелешките од светска банка.

Во таа насока, Светската банка и ЕУ дадоа низа препораки кои во најголема мера предлагачот при изготвувањето на новиот законски текст ги прифатил. Сепак, за да се постигне целосна функционалност на законот кој се предлага, а за кој е евидентно дека е работен според светски стандарди, и понатаму останува

неопходно предлагачот односно Владата да донесе серија регулативи за имплементација и поддршка и разјаснување на законот за јавните набавки. Новиот закон би требало да ги разреши слабостите на постојниот Закон, пред се, низ зајакнување на примената на јавниот тендер како стандарден метод на набавките и дефинирање ограничени услови за примена на забрзаните постапки. Потоа, проширување на опфатот на методи за набавки, рационализирање на одредбите кои се однесуваат на проценка на квалификациите, разјаснување на одредбите за проценка на понудите итн.

За да се постигне вакво целосно зајакнување на политиките и механизмите за спроведување на јавните набавки, како една од клучните препораки на Светската банка и ЕУ е обезбедување на функционални механизми на надзор во системите за набавка преку воспоставување на независна агенција за јавни набавки со јасно одговорност за следење на спроведување на легислативата и вработување на кадар кој е посветен на оваа функција. За жал, ова е една од препораките која предлагачот не ја зел предвид и наместо тоа ваквата функција ја врши Бирото за јавни набавки како орган во составот на Министерството за финансии. Притоа, во законот се јавува една термилошка неконзистентност или недообјаснетост, при што во текстот се спомнуваат два органи, Биро за јавни набавки и Дирекција за јавни набавки, чии надлежности не се разграничени.

Земајќи го предвид процентуалното учество на средствата од Буџетот кои функционираат низ системот на јавни набавки, повеќе од очигледно е дека ваквото законско решение доведува до сублимирање на исклучително голема моќ во овој орган, а преку него и во Министерството во чиј состав се наоѓа.

Затоа, сметам дека аспектот на одговорноста при јавните набавки е еден од најзначајните сегменти и неопходно е формирање овластена и независна агенција за јавни набавки, која треба да биде директно одговорна пред Владата и премиерот. Министерството за финансии не е во состојба да врши ефикасна супервизија на активностите за различни субјекти, кои вршат набавки, особено поради тоа што нема ресурси ниту капацитет да го стори тоа. Според претходно споменатите извештаи, во вакви услови и понатаму ќе остане нејасно кој во Владата е одговорен за формулација на политиките за јавни набавки или за издавање на регулативи или насоки, за да се осигура дека законот за јавни набавки соодветно имплементиран. Владата омра да има централна агенција која би функционирала како главен орган за развојниот систем, поточно за развој на системот на јавни набавки, или за

координација на активностите на различни субјекти кои вршат набавки. Ваквата агенција континуирано би преземала мерки за развој на системот на јавни набавки или за координација на активностите на различни субјекти и осигурувањата на достапноста на законските текстови применливи на набавката, на државните службеници и приватниот сектор, како и вршење надзор над спроведување на законот за јавни набавки. Оваа агенција, меѓу другото, ќе се грижи и за надградување на системот на јавни набавки преку обезбедување на континуирана едукација на субјектите кои го применуваат законот, а воедно и преку најразлични форми ќе обезбедува достапност на најновите информации од оваа област.

Ова е, почитувани пратеници, во делот каде што се зборува за Дирекција или Биро, мислам дека ќе биде прифатен терминот Биро, како еден од органите што треба да биде одговорен за следење на јавните набавки и забелешките што јас ги искажав и во поглед на Светската банка.

Во останатиот дел, текстот на Законот за јавни набавки што ни се нуди, кога зборуваме за отстапките за јавни набавки и нема некоја голема разлика од претходниот, утврдени се 4 постапки. Значи таа се спроведува со отворен повик, со граничен повик, непосредно спогодување и отворен повик за консултантски услуги.

Јас не би се пуштал многу во деталзирање на секој шлен посебно, затоа што тоа право си го зедев и на Комисијата да го кажам. Овде би истакнал само неколку што во меѓувреме ги разгледав и од самите дискусии на колегите.

Почитуван заменик министер, кога веќе зборуваме за постапки за јавни набавки, добро е да се размисли дали насловот пред член 29, начин на спроведување на постапките за јавни набавки, треба да стои така, или треба да стои - постапка за јавни набавки и начин на спроведување што сметам дека е многу посоодветно.

Сега би се вратил малку поназад.

Во членот 20 каде и во Комисијата и во меѓувреме, а слушам и од многу колеги овде кога дискутираме, предизвикува интерес за елаборирање, а во секој случај и новина што овој закон ја предвидува. Значи членот 20 каде се зборува дека набавувачот ќе ја одбие понудата ако има на располагање веродостоен доказ дека вработен кај набавувачот дал или ветил или понудил подарок во паричен, непаричен облик и тн., да не го читам натаму.

Мојата интервенција е самиот поим “веродостоен доказ”, бидејќи ако тргнеме од правната регулатива, во правото тоа е многу добро расчистено. Веродостоен

доказ во правото неможе да биде ништо друго освен пресуда, значи извршен наслов. Орган кој донел ваква работа, кој утврдил во проценета постапка во која ние немаме право да се сомневаме. Ако ние тоа право го дадеме на набавувачот, тој да оценува, според негово видување, што е веродостоен доказ, а што не е, можеме да се вметнеме во еден лавиринт на злоупотреба на овој член, па за оние субјекти за кои сметаме дека треба да бидат елиминирани од постапката за јавни набавки, да ги оквалификуваме дека доставиле веродостоен доказ, или се нашол некој веродостоен доказ, што некој добавувач го прават неконкурентен, поточно, претпријатие кое неможе да учествува на тендерот. Исто така во понатамошниот, пак дел на членот се зборува, значи описот на членот е комплетно имплементиран во Кривичниот закон каде се зборува за мито и корупција. Меѓутоа, само да потсетам дека и митото значи давањето и примањето поткуп па и корупцијата се кривични дела, а за да се утврди една таква процедура, нормално е дека треба да заседава кривичен суд и да носи кривична пресуда. Значи јас ја разбираам интенцијата, факт е дека во пракса можеби набавувачите се сретнувале со многу вакви работи и сфаќам која е намерата на предлагачот, меѓутоа во основа треба да водиме сметка дека правото мора да функционира во државата за да немаме недоследна примена.

Во членот 21, почитуван министре, во ставот 2 каде што зборувате дека лицето е одговорно за набавки, членот на Комисијата за набавки, при преземањето на неговите должности, ја потпишува заклетвата за служба. Апсолутно не соодветен термин. Заклетва се знае кој може да даде, јавните личности, функционери и тн, именувани, избрани од граѓаните. Значи тие даваат заклетва. А јас, се надевам, веројатно мислите на писмена изјава, или можеби давање заклетва. Мислам дека овој термин треба да се прецизира, а според мене треба да отпадне ова “заклетва на служба”.

За Бирото за јавни набавки, кажав, имате наслов, биро за јавни набавки, зборувате за Дирекција за јавни набавки, што значи едното треба да отпадне, според мене треба да отпаднат и двете. Јас кажав, според сугестиите на Светска банка и ЕУ, место Биро за јавни набавки во состав на Министерството за финансии, според мене и според нив, треба да стои Агенција за јавни набавки, со оние работи и надлежности што ги искажав претходно.

Во членот 27, меѓутоа и во многу други членови се зборува за потребните квалификации на службите и службениците кои треба да работат, дали сега ќе биде биро, или можеби агенција, доколку се прифати предлогот. Значи, покрај она, да има

високо образование, неминовно е да стои работно искуство, затоа што тоа не се институции каде може да работата луѓе без искуство. Значи сепак е потребно искуство, и сметам најмал квантум на искуство би требало да биде како што и во многу други закони, најмалку 5 години и тоа во службата за која се бара квалификација.

На член 33 се повикав и на Комисијата и сега ќе ви спомнам.

Значи член 33 став 3, точка г) е апсолутно нејасно и мислам дека тука треба да направите една нова формулација, да разбереме што сака да каже тој член, да не го читам, да не одземам време.

По однос на член 76 каде се нуди алтернативно решение, значи кај непосредната спогодба, дали 5 илјади или 3 илјади евра, јас тогаш кажав дека поприфатлив ми е предлогот во текстот односно предлогот во алтернативата, 5 илјади евра, отколку 3 илјади.

И членот 77 за кој зборуваше колегата Мавровски, треба добро да се размисли дали може така да остане. Значи да се бара фактура на градинарски артикли кои се продаваат на пазар, е многу деликатна работа, особено кај нас во Република Македонија. Сега дали треба да стои фактура или можеби кантар белешка, или неznam кој друг документ, би требало предлагачот да размисли, бидејќи ако вака стои нема да има примена овој член.

Не би се задржувал многу подетално на останатите членови.

Би сакал само, почитуван заменик министер, да укажам, со оглед на тоа што немав можност, не присуствував на ЗПК кога се расправаше по овој закон.

Значи во главага 7 каде зборувате за изјавување на жалба и членовите 96, па се до 106, каде е регулирана правната заштита, мислам дека посоодветен наслов на главата, не треба да стои - изјавување на жалба, туку - правна заштита. Зошто тоа го велам? Затоа што во рамките на правната заштита не е само жалбата правен лек. Ако вие со една глава искажувате изјавување на жалба, значи дека другите правни лекови ги исклучувате. Ако пак читаме во понатамошниот текст, ќе видиме дека не е само жалбата единствениот правен лек во процедурата, односно постапката во правната заштита. И не постои правна терминологија, особено не кога се зборува за глава - изјавување на жалба, туку правна заштита. За тоа можете да се советувате со правната служба во Министерството.

Инаку за да не одземам многу време, членот 98 комплет, членот 99, 101, 103, 104, треба да претрпат апсолутна преформулација и тоа во стилот, да земеме поука

од она кога се зборува за правна процедура, постапка по жалба и тн., имаме закони, како е тоа регулирано и како тоа се пишува. Овде навистина е извртена целата работа. Еве преку вашите надлежни служби видете како тоа правно треба да изгледа. Содржината е јасна што се бара, меѓутоа, текстот е така лошо напишан што е далеку од онаа правна терминологија. Значи да не би сега овде преформулирал јас. Доколку е потребно јас можам да напишам во оваа амандманска расправа доколку дојде таков ист текст, но се надевам дека со уште едно читање ќе претрпи и тоа ќе биде правно напишано како што треба.

Само да ви свртам внимание, во членот 104, во ставот 4 каде се зборува дека за претседател на Комисијата за жалби, по јавни набавки, се избира лице со исти квалификации, како и судија, навистина е нелогична реченица, затоа што имаме ние многу судии во Република Македонија, имаме судии на основни судови на апелациони, на Врховен, Уставен и изборот за секој од тие судии е различен. Значи неможе да стои генерално како и за судија, затоа што едни се бираат со работно искуство од 5 години, други 9, трети 12 годишно работно искуство. Ако сте мислеле на потребната квалификација без работното искуство, тогаш треба да се стави да е дипломиран правник со правосуден испит. Ако пак сметате дека треба да има искуство, треба да го определите кое е најниското искуство, дали е тоа 5 години или нешто повисоко. Мислам дека така треба да стои. Така можеме да го разбереме и да го применуваме.

И на крајот, само би искористил, господине министер, читајќи го текстот на законот, да констатирам дека ниту во овој закон, а ниту во претходниот закон, значи откако е напишан законот за јавни набавки, никаде не сретнав категорија, набавка по пат на реверс, или набавка по пат на гратис. Значи ниту во овој, ниту во претходниот закон не сретнав дека таква можност е дозволена.

Јас, почитуван заменик министер, во едно пратеничко прашање ви упатив едно такво прашање за кај нас во Клиничкиот центар, во Кардиологија, вие зедовте обврска дека ќе доставите информација. Очекувам да ја добијам таа информација. Во меѓувреме сакам да кажам, со оглед на тоа што има категории кои не се регулирани во Законот за јавни набавки, а зборуваме за причини поради кои недоследности овој закон би требало да се прелегуира, значи да се оформи нов текст, сакам да укажам на една работа. Значи, можеме да донесеме закон, иако основната интенција и на овој закон што сега го читаме е да имаме поголема контрола врз државните пари како се трошат и како се користат за јавните набавки,

поголема дисциплина, тогаш не смееме да дозволуваме неговата имплементација да биде злоупотребувана и да се користат термини како што сега во последно време во пракса се случуваат, па се набавува надвор од процедурата на Законот за јавни набавки, се измислува, институциите кои според овој закон се обврзани да постапат по овој закон, да измислуваат набавки на реверс, набавки гратис и тн., затоа што џабе ќе ни биде носење на закони, џабе ќе ни биде овде како Собрание да ги гласаме, ако не го спроведуваме овој закон и ако контролата врз институциите кои треба да го спроведуваат не биде таква како што законот пропишува. И тука се можеби заблешките на колегите од опозицијата, но случувањето и од позицијата, кога се зборува во делот на пропишаните казни во овој закон, дали се соодветни, врз основа на оние услови во кои ние живееме и врз основа на сите злоупотреби што се прават и тоа од аспект на каква се корист може да произлезе од една незаконска јавна набавка. Јас разбираам дека Министерството за финансии не може да пропишува парични казни надвор од она што е пропишано со законот за прекршоци, разбираам дека тоа на некој начин е синхронизирана работа, можеби и тој закон би требало да претрпи измени во одредени делови, за санкциите, поготово во овој дел да бидат соодветни на мерките што овој закон треба да ги предвиди.

На крајот, би завршил, покрај заложбите да донесеме добар закон, како Влада треба да се залагаме за апсолутна имплементација на овој закон, доколку сакаме во оваа област да воспоставиме ред и дисциплина.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Збор има господинот Аднан Јашари.

АДНАН ЈАШАРИ:

На почетокот ќе кажам неколку зборови за овој предлог закон. Ќе се обидам да бидам многу кус и потоа да поминам на забелешките што ги имам по однос на предлог-законот.

Нема пазарана развојна економија, доколку во сферата на јавни набавки не е регулирано така како што треба бидејќи јавните набавки се од битно значење за една држава и за нормално функционирање на една, да речам нормална конкуренција што може да биде вистинска.

Во врска со пазарната економија, да кажам, доколку не се почитува едно вакво правило, се доаѓа до разни девијации, а тоа е еден вид корупција. Поради тоа сите прашаења во врска со јавните набавки, се регулирани со посебен закон, а тоа е Законот за јавни набавки.

Овој закон, како што знаеме е усвоен во 1998 година и со неговото усвојување е создадена една рамка со која е обезбедена ефикасноста во областа на јавните набавки, но и за подигање на една конкуренција. Во овој период на остварување се јавија неколку проблеми, а тоа се прблемие околу материјално-правните одредби, институционални механизми, а тоа е надзорот врз јавните набавки, или пак јавните пресии, во врска со донесувањето на одлуки за понудувачите кои се занимаваат со јавни набавки, со фиксирање на цени, меѓу понудувачот и набавувачот, прецизирање на сите можни работи околу тоа, создавање услови околу една транспарентност и тн. Колку за информација, ова го докажа информацијата на Државниот ревизор во 2002 година, во врска со контролирањето на развојот на процедурата на јавните набавки, употреба на средствата, а што е сепак еден вид на работа која може да се направи. Сето тоа го има направено преку Министерство за финансии.

Од информациите на овој орган, во 2002 година, имавме 34 субјекти каде не е почитувана процедурата за јавни набавки, предвидена во овој закон. Од друга страна, исто така, тенденцијата на предлагачот е преку овие измени да се направи хармонизација со голем број директиви што ја регулираат оваа сфера, значи директивите на Европската унија, што е дел од националната програма, во врска со хармонизирањето на сите легислативи. Предлозите имаат разлика во процедурата.

Кој ја прави реализацијата на јавните набавки?

Кога се појавуваат субјекти во државна сопственост со статус на друштво, режимот на набавувачи е многу полиберален, во едни случаи, а во други случаи овој режим е многу поостар. Ако станува збор за јавни набавки каде се добиени средства од меѓународни институции, преку донации или кредити, тогаш одредбите од овој закон нема да се реализираат. Преку овој предлог се обидува да се создаде еднаква позиција без оглед дали станува збор за физички или правни лица, домашни или странски, со што се елиминира создавање на една монопоистичка позиција или дискриминација меѓу субјектите.

Со законот што е на сила, секоја реализација на јавни набавки треба да оди преку јавни повици. Се разбира, со исклучок на вистината на средствата за набавување. Бездруго дека најголеми разлики и измени се направени во формата на организирање на органот што ги врши административните работи, со една единствена цел да ги следи сите овие работи.

Во оваа насока, во Министерството за финансии се предлага формирање на биро за јавни набавки како орган во рамките на Министерството за финансии. Ова, спроед она што се кажува во образложението, тоа е по барање на Светската банка и Европската унија. Бирото, преку одредбите предложени во овој предлог ќе ја информира Владата, како највисок орган за јавните набавки за тековната година.

Се разбира, измени се нудат и во дефинирањето на техничките елементи во текот на јавните набавки, како специфични елементи, нудејќи најдобри услови за надминување на сите проблеми и пречки. Исто така и во текот на злоупотребите во однос на договорите меѓу страните или понудувачите и набавувачите.

Што се однесува до забелешките јас ќе се обидам да ги кажам забелешките што не се нагласени или пак не биле кажани и ќе одам по ред.

Во членот 19, каде што се говори за членови на Комисијата за јавни набавки, за учество или нивно неучество во текот на јавните набавки, мислам дека овие лица, бидејќи се нагласуваат во член 19 став 1 е добро да немаат можност да не учествуваат во процедурата за јавни набавки, туку да немаат можност да учествуваат или да бидат членови на Комисијата за јавни набавки.

За членот 20 беше кажано, не сакам да се повторувам.

Во членот 21 став 1 се употребуваат неколку зборови, како што е “администрирање на имплементирање”, “имплементација”, мислам дека овие зборови е добро да се заменат со поадекватна терминологија како што е менаџирање, управување во текот на договорот за јавни набавки.

Членот 23 е добро да се дополни со еден одбор да се дополни со еден нов став со кој ќе се предвиди можноста да добивање подзаконски акт во врска со формирањето на бирото за јавни набавки.

Членот 30, исто така беше речено, јас се согласувам со овие забелешки околу член 30.

Мислам дека во член 40 став 1 е добро да се направи замена на места за документи со регистрација, бидејќи е алогично да се бара бонитет од субјект кој што не е регистриран.

Понатаму, би рекол за член 54 за кој исто така стана збор. Јас мислам дека прв критериум за кој се говори овде е ниска цена, станува збор за зборот “ниска цена”, мислам дека треба да се отстрани, затоа што цената е економски елемент на понуда и можеби најдобро би било да не се повикуваат на тоа.

Во членот 76 и 77, каде што станува збор за јавни набавки, во висина од 3.000 евра, набавки што се реализираат во процедура на непосреден договор и член 77 набавки реализирани преку фактура, јас мислам дека во овие случаи набавувачите и наспроти членот 77 и 76 е добро да се подготви еден извештај или информација која што ќе биде испратена до бирото за јавни набавки во врска со потребните јавни набавки во висина што е предвидена во членот 76 и 77. Овој извештај да биде годишен извештај и би било добро ова прашање да се регулира како норма во врска со овој предлог.

Ви благодарам многу.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Ви благодарам господине Јашари.

Повелете господине Стаменков.

ВАНЧО СТАМЕНКОВ:

Почитуван претседателе, почитуван заменик министре за финансии, почитувани колеги пратеници,

Потребата од донесување на нов закон за јавни набавки е изнудена со многуте измени, може да се каже и дополнувања што се направени на овој Закон. Направен се многу измени и се јави потреба од донесување на пречистен текст. Особно, што се појавија многу сложени начини на регулирање на материјата на јавните набавки, особено со последната измена што се направи оваа година. Се усложни и процесот на потпишување на договор за јавна набавка, иако беше посочено дека ќе се направи голема грешка, ќе го упропаستиме законот. Сепак, тогашниот министерот за финансии упорно тоа го протурка тука во Парламентот и се изгласа. Дури и амандманот што беше поднесен не беше прифатен, иако беше потврдено дека е тоа подобро решение што го понудивме ние од опозицијата. Сепак, фактички се усложни. Во образложението на овој Предлог за донесување на закон се става на знаење е признато дека е тоа еден сложен процес што се нуди со таа измена на законот.

Можам да кажам дека во целина имаме еден содржаен и добар закон како решение што се нуди сега, прилагоден односно усогласен до директивите на Европската унија. Лесен е за примена, доста е пристапен за да се работи со него. Има некои мали работи на кои што можеме да укажеме како Парламент, а некои колеги пратеници веќе укажаа, верувам дека забелешките ќе се земат предвид кои што држат и што ќе дадат уште поквалитетен текст. Се надевам дека ова само ќе

придонесе да оваа толку важна материја за работата на државата, а посебно на државните институции, јавните набавки, кои што толку многу се зборувани и толку многу имаме проблеми со нив, најпосле ќе ги регулираме како што треба и ќе обезбедиме примена на законот за јавни набавки во пракса.

Јас имам некои ситни забелешки што сакам да ги посочам. Особено околу рангирањето на понудувачите, регулирано во членот 33 и 54 од Законот. Треба попрецизно да се дефинира ова бодирање иако е ставено дека министерот ќе донесе критериуми, упатства по кои ќе се врши бодирањето. Мислам дека треба да биде составен дел на законот и дури сосема да се исфрли можноста за начинот на плаќање со компензација. Мислам дека тоа можеме во државните институции да го забраниме, можеби не можеме меѓу приватните небуџетски корисници, но сигурно можеме да го забраниме тој начин на плаќање. Бидејќи гледаме тендери на кои што се вели плаќање со компензација толку бодови, онолку бодови и тн., каде што делуваат малку како упад во планиот промет на државата. Се враќаме на едно минато време кога немало пари, па се плаќало во производи. Ако има можност така да се регулира, компензацијата да не постои, сигурен сум дека ќе придесеме јавните набавки да бидат многу подобри и пред се со многу пониска цена.

Во членот 27 за избор на директор на јавните набавки е ставено дека треба да има завршено економски или правен факултет. Мислам дека не треба да се ограничува. Треба да постои високо образование, а треба да се додаде работно искуство, колку треба да има тој директор на бирото за јавните набавки.

Членот 76, при набавка со непосредна спогодба има две суми што се дадени. Мислам дека е подобра алтернативата од 5.000 евра, да биде поголема, да се дефинира подобро колку пати во годината барем за една иста услуга или производ една иста институција или корисник на буџетот може да врши набавка по 5.00 евра и да се дефинира подобро кои се тие кои што ќе можат да конкурираат, бидејќи во отворениот повик е многу добро дефинирано кои правни или физички лица можат да конкурираат на овие тендери за овие јавни набавки. Тука, во непосредната спогодба не е дефинирано, затоа што имаме случаи кога набавувачите ќе земат понуди од некои правни лица што воопшто немаат врска со дејноста за која што издаваат понуди, само да бидат доволен број, според пропишаното во законот три или повеќе понуди. И тука можеме да направиме напор да го дополниме текстот со некои поконтретни ставови каде ќе се дефинира јавната набавка со непосредна спогодба.

Во членот 68, став 1 сметам дека тука се работи за ограничениот јавен повик. Мора да има присуство на кандидатите што се јавиле. Тоа е позитивното што е вградено во претходната набавка на отворен јавен повик што е сега изменето и сметам дека е многу позитивно да не постои веќе отворање на понуди без присуство на понудувачите. Зошто и предквалификациите да не биде во присуство на понудувачите?

Во членот 70 став 5 “на барање” треба да се избрише од понудувачите, туку задолжително понудувачите да се известат зошто не се квалификувани за следната фаза од јавната набавка. Секако, со образложение на причините поради кои се отстранети од понатамошната јавна набавка.

Ќе имаме и втора фаза, ќе имаме можност за амандмани, така што јас би имал толку.

Благодарам.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам господине Стаменков.

Дали некој друг бара збор?

Бидејќи никој не бара збор ..

Господине заменик министре, Вие барате збор?

Повелете.

ДИМКО КОКАРОСКИ:

На почеток сакам да се заблагодарам што во денешнава претпладневна дебата овозможивте на Владата, односно на Министерството за финансии да се заокружи првата фаза од расправата по Законот за јавни набавки.

Имавме плодна дискусија што дава за право и можност во наредниот период, до носењето на законот за јавни набавки, да имаме уште повеќе препрочитувања на предложениот текст, затоа што во дебата денеска што се водеше тука, имавме доста предлози, сугестии, размислувања за дотерувања на текстот, правни формулации и тн. Сето тоа создава можност во наредната фаза да излеземе со уште попрецизен, појасен и концизен текст на закон што има голема специфична тежина, една сиуптилна материја што треба да се изрегулира каде што ќе бидат транспонирани директивите на Европската унија, каде што ќе биде пазарната компонента застапена, каде што едукативната функција ќе мораме да ја негуваме, а исто така ќе мораме покрај пазарната и планската компонента да ја имаме предвид со оглед на тоа што се работи за трошење на буџетски пари.

Мислам дека низ расправата се постигна високо ниво на политички консензус за донесување на овој закон и тоа не обврзува во наредниот период, со сиот респект да пријдеме кон дискусиите и предлозите и да постигнеме еден конечен резултат низ носењето на законот за јавни набавки. Сето ова упатува на тоа дека ќе одиме кон препрочитување на текстот, дотерување на текстот, правно оформување на текстот и застапување на сите овие компоненти што провејуваат и за кои што немаше дилема и недвосмислени беа сите пратеници и дискутанتي.

Јас ви благодарам и се надевам дека во втората фаза ќе имаме уште поплодна расправа и ќе бидат донесени квалитетни решенија за оваа материја.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Благодарам.

Бидејќи спомнав дали некој бара збор, а за време на излагањето на заменикот министер никој не се јави, значи го заклучувам претресот.

Пред да преминеме на гласање по заклучокот, ги молам сите пратеници кои се надвор да влезат во салата, а службите да го констатираат бројот на присутните.

(Пратениците влегуваат во салата, а службите го вршат пребројувањето)

Со господинот Томиќ сме 62 присутни.

Значи, предлагам Собранието да го усвои следниот заклучок:

1. Собранието на Република Македонија го усвојува Предлогот за донесување на закон за јавни набавки.

2. Владата на Република Македонија ќе изготви и на Собранието ќе му достави Предлог на закон, при што ќе ги има предвид забелешките, мислењата и предлозите содржани во извештаите на работните тела, од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија, како и забелешките на пратеникот Емилија Костадинова.

3. Овој заклучок, заедно со извештаите на работните тела, забелешките на пратеникот Емилија Костадинова и стенографските белешки од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија, да се достави до Владата на Република Македонија и Министерството за финансии.

Предложениот заклучок го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласале 61 пратеник, сите гласале за заклучокот, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Бидејќи имаме уште пет минути до пауза, а следната точка е предлогот на господинот Стојан Андов за донесување на закон за надворешни работи со Предлог на закон, ве известив дека по оваа седница работиме само во претпладенивниот дел, попладне продолжуваме, јас не знам дали господинот Стојан Андов може за пет минути образложи или не, но ние попладне ќе продолжиме со работа по 50-тата седница, со територијалната организација на локалната самоуправа.

СТОЈАН АНДОВ:

Да ја одложиме мојава точка, останува на дневен ред кога ќе дојде оваа седница, тогаш ќе продолжиме.

ЉУПЧО ЈОРДАНОВСКИ:

Добро, со тоа констатирам дека ја прекинуваме работата во 53-тата седница на Собранието на Република Македонија.

Објавувам пауза до 15,00 часот.

Благодарам.

(Седницата прекина со работа во 14,55 часот)